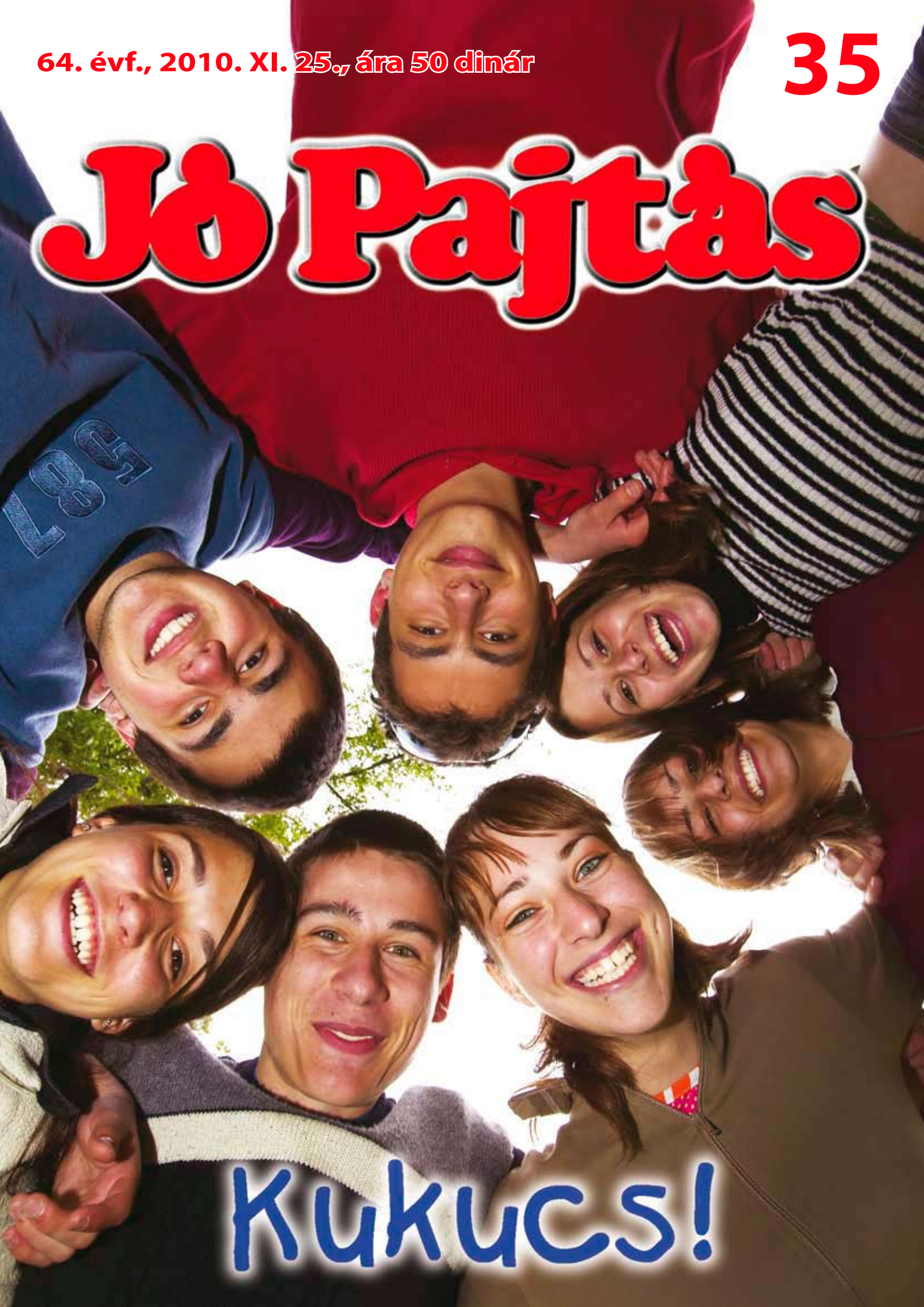

64. évf., 2010. XI. 25., ára 50 dinár

35

Jó Pajtás

Kukucs!

Topolyai és tornyosi győztes

**Szivácra és Aleksa
Šantićra is jutott serleg
– Felsőhegyi és gunarasi
érmesek
– A csúrogiak a
legsikeresebbek a Jó
Pajtás 35. sakkversenyén**

smét tömeges részvétel és nagy küzdelem jellemezte szerkesztőségünk hagyományos sakkversenyét. Ennyi vendég valószínűleg még sohasem volt a külai Petőfi Brigád iskolában mint most, ezen az igen népszerű, immár 35. vetélkedőnkön. A verseny kezdete előtt úgy látszott, hogy nem lesz 200 résztvevő, közvetlenül a kezdés előtt azonban vagy húszan olyanok is megjelentek, akik nem jelezték előzetesen a szereplésüket. Sokan talán a ködös, esetlegesen rossz időtől tartottak, de a szép, szinte tavaszi napsütéses időben végül is 52 iskolából a fiúk egyéni versenyén 159-en

Zsúfolásig megtelt a tornaterem

és végül is reálisan alakult ki az élmezőny. Különösen nagy érdeklődés kísérte a külaiak szereplését, mivel ennek a hagyományos versenynek az első tíz-tizenkét évében igen jelentős szerepet játszottak: kétszer is bajnokok voltak, meg többször jó helyezést értek el, de utána évtizedekig távol maradtak. Most pedig – először a Jó Pajtás sakkrendezvényének történetében – otthon játszottak, és újra becsülettel helytálltak. Pavkov Nebojša bronzérmet szerzett az egyéni vetélkedőn, az Isa Bajić iskola 5–6., a Petőfi Brigád iskola csapata pedig 19. lett a 48 fiúcsapat között. A fiúk egyéni bajnokságán a topolyai Kumić Filip győzött (12 éve volt Topolyának aranyérme az azóta már országos válogatottá vált Márkus Robi személyében). Az utolsó fordulóig mindenkit legyőzött, éppúgy, mint a sziváci Vlahović is, s a végén döntetlent játszottak egymással. Így 6,5-6,5 ponttal az 1–2. helyet osztották, de a Buchholz-rendszer alapján

Kumić lett a bajnok. A 3–9. helyet hét olyan sakkozó osztotta, aki csak egy-egy pontot veszített. Pavkov Kumićtól, Čiča Vlahovićtól, Tišler Pavkovtól kapott ki, a tavalyi bajnok Mrle és Krstin is két-két döntetlent játszott. A tavalyi élcsoporthoz és az idei szinte azonos, csak a felsőhegyi Juhász Bence nincs közöttük, ezúttal Kumićtól és Cvetkovićtól veszített pontot. Az egyik főesélyes Kecskeméti Árpád már a második fordulóban váratlanul kikapott a šantićiak legjobbjától, Blagojevićtól, s utána már hiába nyert meg minden játszmát (a sorsolás nem hozta össze Kumićtal és Vlahovićtal sem), az első helyért folyó küzdelemben nem tudott beleszólni. Az alsós fiúk legeredményesebb sakkozójának járó serleget a csúrogi Grubor Petar vitte el.

A lányoknál nem volt annyira kiegyenlített a mezőny, mint a fiúknál. A legutóbbi bajnokság élversenyzője közül a győztes Lőrincz Renáta már középszintű, a magyarkanizsai Balázs

**Tode Nikoletić költő
alkalmi (sakk)versét szavalja**

Blaskó Erzsébet, Miroslav Kopanja, Piszár József, Brindza István és Fehér Mária

Jó Pajtás, 35. szám, 2010. november 25.

(köztük két leány is), a lányok bajnokságán pedig 53-an küzdöttek a Jó Pajtás serlegeiért és a helyezésekért. Emiatt jó nagy késéssel nyithatta meg a versenyt Miroslav Kopanja, a Vajdasági Sakkszövetség elnöke és Blaskó Erzsébet, az iskola igazgatónője, de ezenkívül nem okozott egyéb nehézséget a létszám. Böven volt élelem, meg hely is az iskola mellett lévő sportcsarnokban, úgyhogy akár még több sakkozót is fogadhattak volna. A szervező iskola személyzete – az igazgatónővel az élen – mindent megtett, hogy minél jobban ellássa feladatát, és elégedetten távozzon Kúláról a nagyszámú, a felnőtt kísérekkel együtt több mint 250 vendég. A szervezésben és a verseny levezetésében oroszánrészt vállaltak a sziváci sakk-klub vezetői, Žarko Dragaš és Nikola Nikolić, a külai klubból pedig Vladimir Lazor szorgoskodott, vezette a helybelieket és bíraskodott is.

3 Ezúttal is izgalmas és bizonytalan kimenetelű játszmákat produkáltak a résztvevők,

Topolyai és tornyosi győztes

Egykor az anyuka, most a lánya. Annak idején Ágó Katalin a zentaiak erőssége volt, most ebben leánya, Anna követi.

Bettina távol maradt, most a tornyosi Kecskeméti Krisztina lett a bajnok, a gunarasi Miklós Adél pedig második. A győztes Kecskeméti csak fél pontot veszített, s már az első fordulóban leadta, amikor a tehetséges zentai Šoklovačkival került szembe. A 3. és 4. helyezett Marticki és Milovanović pontjaival a csapatversenyt a csúrogiak nyerték. Az iskolák közötti versenyt – a fiúk és a lányok együttes eredménye alapján – a sziváciak két évig tartó uralma után ismét a csúrogiak nyerték. Az alsósok között az egyéni versenyen az Aleksa Šantić-i Karišik Maja érdemelte ki a serleget. Mindent összegezve a csúrogiak voltak a legeredményesebbek, a hétből három serleget hazavittek, és Topolyára, Tornyosra, Szivácra meg Aleksa Šantićra egy-egy jutott. Emellett érmeiket és okleveleket kaptak a legsikeresebbek, továbbá számos ajándékot, sakkfelszerelést, könyveket és emléktárgyakat a további helyezettek. Brindza István nemzetközi bíróné (a segédbírókkal együtt) kitűnően ellátta a főbírói teendőket.

A résztvevők egybehangzó véleménye: jó verseny volt, szép emlékekkel távoztunk Kúlaról

Piszár József, Buzás Mihály

Teljesítménylista

FIÚK: Kumić Filip (Csáki Lajos, Bácsstopolya) és Vlahović Ljubo (Október 20., Szivác) 6,5; Pavkov Nebojša (Isa Bajić, Kúla), Cvetković Vladimir (Avram Mrazović, Zombor), Mrle Jovan (Ivo Lola Ribar, Zombor), Tišler Viktor (Vuk Karadžić, Nagyikinda), Živkov Lazar (Svetozar Marković, Újvidék), Krstin Petar (Dositej Obradović, Nagybecskerek) és Kecskeméti Árpád (Tömörkény

István, Tornyos) 6; Marković Marko (Branko Radičević, Hódság) 5,5; Világos Emil (Novak Radonić, Mohol), Čiča Luka (Petőfi Sándor, Újvidék), Vrábel Máté (Jovan Popović, Csóka), Šuković Srđan (Vuk Karadžić, Nagybecskerek), Blagojević Vladimir (Aleksa Šantić, Aleksa Šantić), Cvetanović Damjan (Žarko Zrenjanin, Újvidék), Juhász Bence (Csokonai V. Mihály, Felsőhegy), Rajčo Emilija (Đura Jakšić, Csúrog), Čevizović Miloš (Žarko Zrenjanin, Apatin), Markov Milan és Grubor Petar (Đura Jakšić, Csúrog), Horváth Alex (Csokonai V. Mihály, Felsőhegy), Zarin Dávid (P. P. Njegoš, Nagybecskerek), Miljuš Srđan (Vuk Karadžić, Cservenka), Beszédes Danilo (P. P. Njegoš, Nagybecskerek), Viola Milan (Október 20. Sívac), Horváth Márk (Csokonai V. Mihály, Felsőhegy), Kajtes Nikola (Žarko Zrenjanin, Újvidék), Radović Miljan (Október 20., Szivác), Vig Andrej (Isa Bajić, Kúla) és Lipót Tamás (Jovan Popović, Csóka) 5; Vukašinović Nikola (Vuk Karadžić, Cservenka), Buculjević Zlatko (Kosta Trifković, Újvidék), Korponai Ákos (November 11., Zenta), Nedeljković Igor (Svetozar Marković, Újvidék), Pilh Saša (Dr. Tihomir Ostojić, Tiszaszentmiklós), Vlaškalić Sergej (Október 20., Szivác), Gömöri Dávid és Fenyvesi Roland (Dózsa György, Gunaras), Dér Róbert (Miloš Crnjanski, Újvidék), Milinkov Milan (Vuk Karadžić, Nagybecskerek) és Sudar Nikola (Avram Mrazović, Zombor) 4,5; Šakota Aleksa (Avram Mrazović, Zombor), Subotin Vujadin (Dr. Tihomir Ostojić, Tiszaszentmiklós), Sobot Branislav (Svetozar Marković, Újvidék), Joka Stefan (Testvériség-Egység, Kucora), Simonović Aleksandar (Október 20., Szivác), Piri Dénes (Jovan Popović, Csóka), Petrović Dragan (Đura Jakšić, Csúrog), Ilin Toma (Isa Bajić, Kúla), Gallusz Márton (Thurzó Lajos, Zenta), Obradović Milan (Aleksa Šantić, Petrović Nikola (Petőfi Brigád, Kúla), Vidaković Vladimir (Nikola Vukičević, Zombor), Vukmirović Dmitar (Žarko Zrenjanin, Nagyikinda), Stojanovski Božidar (Aleksa Šantić), Panić Nikola (Kosta Trifković, Újvidék), Sodalović Veljko (Nikola Tesla, Lipar), Jahura Danilo (Vuk Karadžić, Nagybecskerek), Majtan Miroslav (Jan Čajak, Bácspetróc), Piri Attila (Jovan Popović, Csóka), Petrić Jakov (Đura Jakšić, Csúrog), Matin Valen-

Magas, karcsú, csinos... Akár egy manőken. És a fiúk mezőnyében, fiúk ellen játszott. De nem a lovagiasságon, hanem Emilija Rajčo kitűnő játéka miatt, hogy az élmezőnybe került.

tin (Avram Mrazović, Zombor), Szabó Károly (Csokonai V. Mihály, Felsőhegy), Balenović Marko (Kosta Trifković, Újvidék), Pribičević Marko (Miloš Crnjanski, Újvidék), Jakšić Aleksandar (Novak Radonić, Mohol), Rakočević Miljan (Október 20., Szivác), Tóth Bagi Szabolcs (Hunyadi János, Csantavér), Ignjatov Sava (Sonja Marinković, Újvidék) és Belić Jovan (Vuk Karadžić, Nagybecskerek) 4; Horváth Kristóf és Gubik Gábor (Thurzó Lajos, Zenta), Peruničić Vuk (Október 20., Szivác), Vajda Roland (Kis Ferenc, Tóthfalu), Buják Krisztián (Dr. Tihomir Ostojić, Tiszaszentmiklós), Papp Andor (November 11., Zenta), Kormos Ákos (Csokonai V. Mihály, Felsőhegy), Čalović Nikola (Nikola Tesla, Bácsstopolya), Pap Zoran (Dr. Tihomir Ostojić, Tiszaszentmiklós), Varga Dávid (Petőfi Brigád, Kúla), Szenes Márk (Jovan Popović, Csóka), Horváth Dominik (Hunyadi János, Csantavér), Živanov Milan (Nestor Žučni, Lalić), Kljajić Luka (Dr. Jovan Cvijić, Nagybecskerek) és Grbin Stefan (Dr. Tihomir Ostojić, Tiszaszentmiklós) 3,5 pont stb.

Csapatverseny: Október 20. (Szivác I.) 21; Csokonai V. Mihály (Felsőhegy) és Đura Jakšić (Csúrog) 19; Avram Mrazović (Zombor) 18,5;

A mester visszatért! Egy év kihagyás után a csúrogiakat ismét a sikerkovács Boško Tucakov vezette. Mind a lányok csapatversenyében, mind összesítettben fölényesen diadalmaskodtak.

A filmbeli „kell egy csapat!” immár szállóigévé vált. Felsőhegyen ezt átköltötték, és így hangzik: „Van egy csapat!” A fiúknál is, a lányoknál is, összesítettben is... Mindezt kirobbanó egyéni teljesítmények nélkül érték el, valamennyien hozzájárultak a sikerhez.

A közönség ádáz csatát várt Vlahović (balról) és Kumić játszma-jában. Mert aki itt győz, az tornagyőztes lesz. Aki veszít, lemarad. A két fiú azonban nemcsak sakkozni, hanem versenyezni is tud. Mert a kettő nem ugyanaz. Míg vetélytársaik hármát léptek, addigra ők szalonremi kötöttek. Kiszámították, hogy ezáltal egyikük diadalmaskodik, de a másik is a dobogóra kerül. Ez nem bunda, hanem érett és megfontolt versenyzés.

Kecskeméti Krisztina (balról) a döntő küzdelemben kristálytiszta játékkal előbb gyalogot nyert, majd minőséget, aztán még egy gyalogot. Amikor időzavar fenyegette, minőséget áldozott, és rutinosan letakarította a tábláról a tisztet. Olyan gyalogvégjátékra egyszerűsített, melyet csak megnyerni lehet. Ahogy a tornyosi lányka játszik, nem túlzás azt állítani, hogy a kialakult állást győzelemre vitte volna a világ bármelyik sakkozója ellen.

Jovan Popović (Csóka) és Isa Bajić (Kúla) 18; Vuk Karadžić (Nagybecskerek) 17,5; Svetozar Marković (Újvidék) 16,5; Žarko Zrenjanin (Újvidék) és Aleksa Šantić 16; Dr. Tihomir Ostojić (Tiszaszentmiklós), Kosta Trifković (Újvidék) és Vuk Karadžić (Cservenka) 15,5; Miloš Crnjanski (Újvidék), Thurzó Lajos (Zenta) és Novak Radonić (Mohol) 14; Október 20. (Szivác II.) és November 11. (Zenta) 13,5; Petőfi Brigád (Kúla), Hunyadi János (Csantavér) és Csáki Lajos (Bácstopolya) 12,5; Dózsa György (Gunasas) és Petőfi Sándor (Újvidék) 12; Nikola Tesla (Topolya) 11,5; Sonja Marinković (Újvidék) 10,5 pont stb.

LÁNYOK: Kecskeméti Krisztina (Tömörkény István, Tornyos) 6,5; Miklós Adél (Dózsa György, Gunaras) és Marticki Tatjana (Đura Jakšić, Csúrog) 6; Milovanović Marica (Đura Jakšić, Csúrog) 5,5; Lalić Danka és Racić Teodora (Dositej Obradović, Nagybecskerek) 5; Radosavljević Ana-Marija (Vasa Stajić, Újvidék), Gajčin Jasmina és Stanković Zvezdana (Žarko Zrenjanin, Apatin), Karišik Maja (Aleksa Šantić) és Šmit Ivana (Avram Mrazović, Zombor), Šoklovački Mila (November 11., Zenta) és Aćimović Gorica (Aleksa Šantić) 4,5; Gajčin Marina (Žarko Zrenjanin, Apatin), Sokić Dragana (Október 20., Szivác), Barsi Emília (November 11., Zenta), Horváth Lolita (Dózsa György, Gunaras), Đermanović Adrijana (Žarko Zrenjanin, Nagybecskerek), Sokić Jovana (Október 20., Szivác), Udovičić Nina (Žarko Zrenjanin, Újvidék), Nagy Perge Diana (Thurzó Lajos, Zenta), Sladojević Teodora (Đura Jakšić, Csúrog), Šolaja Nastasja (Vasa Stajić, Újvidék), Kosanović Olja (Aleksa Šantić) és Csernák Ildikó (Csokonai V. Mihály, Felsőhegy) 4; Vajagić Milica (Dr. Tihomir Ostojić, Tiszaszentmiklós), Balog Izabella (Tömörkény István, Tornyos), Atanacković Ana (Miloš Crnjanski, Újvidék), Pekanović Milica (Testvériség-Egység, Zombor) és Ninčić Anja (Žarko Zrenjanin, Újvidék) 3,5 pont stb.

Csapatverseny: Đura Jakšić (Csúrog) 11,5; Žarko Zrenjanin (Apatin), Dózsa György (Gunasas), Tömörkény István (Tornyos) és Dositej Obradović (Nagybecskerek) 10; Aleksa Šantić 9,5; Vasa Stajić (Újvidék) 9; November 11. (Zenta) 8,5; Žarko Zrenjanin (Újvidék) 7,5; Csokonai V. Mihály (Felsőhegy) 7 pont stb.

Az iskolák közötti összesített csapatverseny: Đura Jakšić (Csúrog) 30,5; Október 20. (Szivác I.) 29; Csokonai V. Mihály (Felsőhegy) 26; Aleksa Šantić 25,5; Avram Mrazović (Zombor) és Žarko Zrenjanin (Újvidék) 23,5; November 11. (Zenta), Dózsa György (Gunasas) és Dr. Tihomir Ostojić (Tiszaszentmiklós) 22; Jovan Popović (Csóka) és Miloš Crnjanski (Újvidék) 20,5; Tömörkény István (Tornyos) 20; Október 20. (Szivác II.) 19; Isa Bajić (Kúla) és Thurzó Lajos (Zenta) 18; Hunyadi János (Csantavér) és Vuk Karadžić (Nagybecskerek) 17,5; Novak Radonić (Mohol) 17; Svetozar Marković (Újvidék) 16,5; Dositej Obradović (Nagybecskerek) 16; Kosta Trifković (Újvidék) és Vuk Karadžić (Cservenka) 15,5; Žarko Zrenjanin (Apatin) 15; Csáki Lajos (Bácstopolya) és Sonja Marinković (Újvidék) 14,5; Petőfi Sándor (Újvidék) 12 pont stb.

A nagybecskereki kislányok – Racić Teodora (bal oldali kép) és Lalić Danka – már most is igen sok borsot törtek ellenfeleik orra alá. Ha figyelembe vesszük, milyen fiatalok, akkor ez nagyon jó a sakknak. De annál rosszabb ellenfeleiknek.

Az Orcsik István vezette gunarasi különítmény ismét diadalmeneten utazott haza. A lányok versenyében ismét dobogósok, amit csak fokoz Miklós Adél egyéni ezüstje. Pedig (láttuk!) nehezen ment neki a játék. Az a fránya bioritmus! Szinte hihetetlen, és fantasztikus versenyképességre vall, hogy ennek ellenére csupán egy pontot adott le. Képzeltbeli a kérdés, mit művelt volna, ha...

Akik velünk töltik a telet...

Ha madaraink beszélni tudnának, a téli időszakról biztosan azt mondanák: át kell vészelní, hogy életben maradjunk, tavasszal újra fészket rakhassunk, és fiókákat nevelhessünk. A hazai fajok jelentős része „megszökik” a tél elől, dél felé repül, ami a hosszú út viszontagságai és a telelőhelyeken leselkedő veszélyek miatt korántsem kockázatmentes. De nem könnyű az itthon maradtak, vagy a télire észak, északkelet felől hozzánk érkező madarak élete sem.

Természetszerűleg minden a téli viszonyok függvénye. Az utóbbi évek hómentes, viszonylag enyhe telein összehasonlíthatatlanul könnyebb volt madaraink helyzete, mint a nagy havazások, hófúvások, ónos esők és kemény hidegek idején. Az áttelelést az is megkönnyíti, hogy egyes fajok ilyenkor más eleségre váltanak át. Például a cinegék, amelyek tavasztól őszig kizárólag rovarokat és pókokat zsákmányolnak, télen főként különböző magokat keresgélnek. A nádasokban tanyázó barkóscinegéknek még a gyomruk is átalakul (a fala megerősödik), hogy a magtáplálékot feldolgozhassa.

Ahhoz, hogy ebben a számukra oly nehéz időszakban a madarak életben maradjanak, minden kínálkozó alkalmat ki kell használniuk. Amikor például a kóbor cinegecsapat olyan kertbe érkezik, ahol téli etető van, azonnal „ott ragad”, s ha az etetés folyamatos, akár kora tavaszig a környéken marad.

Barkóscinege

A kis énekesmadarak emésztése rendkívül gyors, következésképp nem bírják az éhezést. A 24-órás koplalás többnyire a pusztulásukat okozza. Ezzel szemben a ragadozók a bőséges zsákmány után akár napokig is elvannak táplálék nélkül. A szükség arra is rákényszerít egyes fajokat, hogy rájárjanak a dögre. Az ölyvek például gyakran kikezdi a körvadászatok alkalmával megszorított és később elpusztult nyulakat, fácánokat. Sajnos, éppen az ilyen esetek szolgáltatják az alapot az ölyvek „károsságát”, nyúl- és fácánpusztítását bizonygató hiedelmekhez.

Vannak olyan vonuló madárfajok – ezek lehetnek nálunk fészkelők és olyanok is, amelyek északabbról érkeznek hozzánk –, amelyeknek egyes példányai télen is láthatók. A nagy nádasokban élő bölömbika, a nagy kócsag és a szürke gém, ritkábban a cigánycsuk, a házi rozsdafarkú vagy a barátposzáta egy-egy példány megkísérli az áttelelést. Ennek sikere elsősorban az időjárástól függ. Amíg a nád közötti szabad vízfolt nem fagy be, addig a bölömbika életben maradhat. Akár reggeltől sötétedésig elüldögél a lék mellett, és várja a felbukkanó zsákmányt. A halak jönnek is, hiszen ösztönösen igyekeznek az oxigént jelentő szabad víz felé, ám ha erősödik a hideg, és befagy ez az „utolsó lehetőség”, az áttelelési kísérlet kudarcba fullad. A télen látható nagy kócsagok és szürke gémelek elsősorban a meleg vízű csatornák mellett próbálkoznak, de megfigyelhetjük őket a legelőn is, ahol apró rágcslókra lesnek. A házi rozsdafarkú és a barátka a bogyós bokrok közelébe húzódik, cigánycsukokkal pedig a halastavak délnéző, könnyen kiolvadó részén találkoztam a januári időszakban. Ilyen helyeken többnyire találunk annyi pókot és egyéb sovány táplálékot, ami biztosítja életben maradásukat.

A télen megfigyelhető nagy állatcsoportosulások majd mindig ott alakulnak ki, ahol bőségesen áll rendelkezésre táplálék. Sok helyütt télire is töretlenül marad a napraforgótábla, s a szerte hullott magok és a magokkal teli tányérok nemcsak az apró rágcslókat vonzzák oda, hanem a legkülönbözőbb ragadozókat is. Legutóbb egy ilyen tábla forgalmát figyeltem meg. Egyebek között nyolc-tíz kékes rétihéját, több egerész- és gatyás ölyvet, valamint nagy őrgébicset láttam a nagy csapatokban

Fenyőrigó

mozgó különböző pintyfélék, főként zöldikék és fenyőpintyek mellett. A nyomok azonban azt is elárulták, hogy éjszakánként rókák és görények is látogatták a táblát, s valószínűleg a környék ezüstmájú sűrűjében pihenő erdei fülesbaglyok szintén odajártak a bőséges pocokzsákmány reményében.

A télire felénk látogató fenyőrigó csapatai, akárcsak a szőlőrigók és a csonttollúak főként különböző bogyókra élnek, s mindig ott figyelhetők meg nagyobb egyedszámban, ahol bőséges a táplálékkínálat. Amíg a parkok osztorfáin bőven van termés, naponta ott láthatók meggyvágók, feketerigók és házi galambok társaságában, de ugyanott az alkalmilag áttelelő barátkák és néha egy-egy vörösbegy is felbukkannak. Amint azonban elfogynak az apró bogyók, e madarak is odébbállnak. A csonttollúak egyébként Dél-Európába is eljuthatnak élelemkereső útjuk során.

Sch. E.

Nagy őrgébic

Bölömbika

A világ állatkertjeinek újszülött vagy kölyökállatit mutatja be a világ legcukibb weboldala. A ZooBorns.com oldalon csupa

A világ legcukibb weboldala

veszélyesen cuki jószágról találunk fotókat és információkat.

Az internet legaranyosabb tartalmát kínáló oldal indulása óta akkora népszerűsége-re tett szert, hogy a szerkesztő úgy döntött: a legjobb képeket nyomtatásban, albumban is megjelenteti. Az alapító, egy harmin-

cas éveiben járó férfi (mielőtt bárki huszonéves leánykára gondolna) a Wirednek adott interjúban elmondta, hogy a weboldalon fellelhető állatkák közül ez az ocelotbébi a legnagyobb kedvenc, de nem sokkal mögötte, szorosan a második helyen az ázsiai vidrakölyök állnak.

Így iszik a kedvenced

smét akadt néhány tudós, akinek túl sok volt a szabad ideje: megfejtették a kutyák és a macskák ivási technikái közötti különbséget. Kiderült, miért marad tiszta általában a macska állja, és miért hagy tócsát maga után a legtöbb kutya.

Ezért van az, hogy a macskák sokkal elegánsabban és tisztábban lefetyelnek, mint a kutyák, amelyek ivás után gyakran hagynak kisebb tócsát a padlón. A technikák eltéréseinek megfigyeléséhez a kulcsot nagyon lassított felvételek adták: kiderült, hogy a macskák nyelvmozgását képtelen követni az emberi szem.

A lényeg: a kutyák kanalat formálnak a nyelvükkel az iváshoz, a macskák viszont fordítva görbítik – lefelé, J alakban – a nyelvüket és nem mártják a folyadékba, hanem annak csupán a felszínét érintik nyelvük hegyével, amelyet közben villámgyorsan mozgatnak, hogy szívóhatást keltsenek, legyűrve a gravitációt – mármint a folyadékot „visszavonzó” erőt. Mindeközben a szájukat is csukni-nyitni kell ugyanakkora másodpercrez alatt, mert ha nem, akkor visszacsurog a folyadék a tálkába, illetve megszűnik a szívóhatás.

A felvételek alapján kiderült, hogy a macskák ivási átlagsebessége 4 korty/másodperc. Egy-egy nyelvmozdulattal 0,1 milliliter folyadékot szívhatnak magukba. A nagymacskák ennél lassabban kortyolnak.

Kihaltak, vagy csak eltűntek?

Szakemberek korábban arra figyelmeztettek, hogy a klímaváltozás és egyéb okok miatt óránként három faj hal ki. Ugyanakkor ausztrál biológusok szerint a kihaltak tartott fajok harmadáról kiderül, hogy valójában még élnek.

Két olyan helyzet van, ami alapján egy fajt kihaltak nyilváníthatnak. Az egyik, ha több mint ötven éve nem látta élő példányt, a másik, ha egy alapos, kiterjedt kutatás során sem bukkannak élő egyedre. Többször is előfordult már, hogy egy kihaltak hitt faj újra felbukkant, és arra is volt példa, hogy egy állat több ízben is „kihalt.” Jó példa erre a sivatagi patkánykenguru, amit 1841-ben fedeztek fel, aztán 1931-ben újra előkerült, holott már évtizedek óta nem látta senki. Sajnos nem bizonyult hosszú életűnek a szenzáció, a harmincas évek második felében az emberek által betelepített vörös rókáknak köszönhetően ismét eltűnt a faj.

A Queensland Egyetem kutatói most arra hívták fel a figyelmet, hogy talán több faj várja az „újrafelfedezést”, mint gondolnánk. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy bárki szerint is félállról kellene venni a fajok eltűnését. Senki nem mondja, hogy vonjunk vállat, hiszen „úgyis előkerülnek majd valamikor.” Minden esetben ismerni kell a kihalás, il-

letve a fenyegetettség okait, és ez alapján kell meghatározni a mentés, illetve a kutatás stratégiáját. Abban az esetben például lehet értelme a kutakodásnak, ha az eredeti élőhely beszűkülése miatt tűnt el az állat, mert más területeken is alkalmazkodhattak a helyi környezeti feltételekhez.

A tasmán tigris (más néven erszényes farkas) egy jó példa azon fajokra, amelyekre még rábukkanhatnak a természetben. A ragadozónak a juhtenyésztés okozta a veszét, az állattartók addig vadászták és mérgezték, amíg ki nem irtották. A harmincas évek óta jó néhány expedíció kutatta át az élőhelyeit, de nem akadtak a nyomára. A tuskéfarkú vallabi példája viszont valóban idevág, 1930-ban kihaltak nyilvánították ezt a törpekungurufajt, a hetvenes években azonban kiderült, hogy Ausztrália egyes területein kis számban ugyan, de jelen van még.

Háziállatom

Az én háziállatom neve Pajkó. Ő egy macska. A cica névre is hallgat.

Azért neveztem el Pajkónak, mert mikor megkaptam, nagyon kicsi volt, és még a fűszállal vagy a gallyal is eljátszott. Fekete a szőre, az orra környékén és a tappancsain fehér. Rózsaszín, túsze orra van. Karmait falakon és fákon éle-síti. Mindig kérdőjel alakban áll a farka.

A szomszédban volt egy kis kutya, egyfolytában őt zavargatta. Ha kilépek az ajtón, azonnal odaszalad hozzám, és dörgölőzik a lábamhoz, meg dorombol. Már fogott verebet, galambot, és még tyúkot is. Amikor szomorú vagyok, ki-megyek a lépcsőre és várom, hogy Pajkó az ölembe ugorjon, doromboljon, ettől pedig fel szoktam vidulni.

Ő az én kövér és hú macskám.

Szécsényi Kata, 5. b osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Harcsa

Silurus glanis (Linnaeus, 1758)

Ismertetőjegyek. Hosszúra nyúlt, a fején fölülről, a farokrészen oldalról erősen lapított testű hal. Feje széles, a szeme kicsi, orra rövid és lapos. Szája rendkívül nagy, félig főlő állású, benne több sorban és sűrűn parányi fogacskák ülnek. Felső állkapcsán két hosszú, az alsón 4 rövidebb bajuszszál található. Szokatlanul elől lévő és nagyon rövid hátúszójában mindössze 2–4 osztott sugár van. Farkalatti úszója ellenben nagyon hosszú, a végbélnyílástól egészen a farokúszó tövéig nyúlik, sugarainak száma 77–92. Mellúszójának első sugara vaskos, kemény, tompa végű csonttűskévé alakul. Teste teljesen pikkelytelen, oldalvonala végig jól látható. Színe a világosabb zöldesbarnától a feketeig terjedhet, rendszerint márványozott. A viza után legnagyobbra növő hala vizeinknek, hossza a 2,5 métert is elérheti.

Hasonló fajok. Alakját tekintve nagyon hasonlít hozzá a törpeharcsa és a fekete törpeharcsa, de ezek a hát- és a farokúszó között zsírúszót viselnek. A pettyes harcsának is van zsírúszója, emellett a farokúszója bemetszett. Az afrikai harcsa hátúszója feltűnően hosszú. Formára nagyon hasonló a menyhal is, de állán csupán egyetlen bajuszszálat visel, hátúszója ellenben kettő van.

Környezet. Nagyobb folyókban a paduczonától lefelé már megtalálható, a márna- és dévérzónában pedig népes állománya alakulhat ki, ha a meder és a partoldal bővelkedik búvóhelyként szolgáló gödrökben, üregekben. Patakokban nem él, és a kis folyókban is inkább csak akkor találjuk meg, ha azok kapcsolatban állnak valami-

lyen harcsás vízzel, például halastóval, tározóval. Jól érzi magát a folyók duzzasztott szakaszain és a tavakban is, de szaporodásához kedvezőbb az áramló víz.

Táplálék. Falánk ragadozó, tápláléka elsősorban halakból áll – köztük saját fajtársaiból is –, de bőségesen fogyaszt méretének megfelelő gerinctelen állatokat is.

Szaporodás. A 4-5 évesen ivaréretté váló harcsák ivása május-júniusra esik, amikor a víz hőmérséklete már tartósan 20 fok körül van. Állóvizekben a nád vagy a parti fák gyökérzetére, folyókban többnyire az áradás által elöntött hullámtéri növényzetre rakják le ikrájukat, amit később is őriznek. Az érett ikraszemek átmérője kb. 2 mm, száruk testtömeg-kilogrammonként mintegy 25 ezer.

Elterjedés. Közép- és Kelet-Európában, valamint Kis-Ázsiában él. Vizekben őshonos, elterjedt faj.

Jelentőség. Gazdasági szempontból igen jelentős, értékes halunk. Mellékalként tógazdaságokban is nevelik, de a harcsaszákmány zöme természetes vizeinkből kerül ki. Halászatára és horgászatára egyaránt serkentőleg hat, hogy semmilyen más fajból nem remélhető olyan nagyméretű zsákmány, mint harcsából. Húsa egyébként szálkamentes, és bár zsírtartalma nagy, rendkívül ízletes.

Harka Ákos-Sallai Zoltán:

Magyarország halfaunája című könyve nyomán

Úszkáló legenda

A mikor nagy hal menekül el a horogról, a horgász fantáziája felpörög. Az izgalom hatására hajlamos sokkal nagyobbat mondani, mint amekkora a hal a valóságban volt. A horgász pedig nem hazudik, csupán azt meséli, amit lelki szemeivel látott, és úgy adja elő a dolgokat, ahogy megélte. A hal nagy volt, az izgalom még nagyobb, a zsákmány pedig nulla, és a fantázia elszabadult. Ezért születnek a horgásztörténetekben nagyobb halak, mint amekkorák a vizeinkben bármikor is éltek.

Pedig a horgász nem hazudik, csupán azt meséli, amit megélt. Márpedig az érzelmi és a valós világ között olykor igen hatalmas úr táton.

Vidékünkön számos nagyharcsás történet kering. Úgy mesélik őket, mintha helyben történtek volna meg. Aztán egy másik helységben is ugyanezt mesélik, azzal a különbséggel, hogy nem a szomszédban, hanem náluk történt, ezért helyi motívumokkal fűszerezik.

Egyik história szerint a halászok óriásharcsát fogtak, végigfektették a kocsin, feje az első saroglyánál volt, farka pedig lelógott és az utca porát söpörte. Sok helységben mesélik ezt a sztorit, és mindeütt úgy, mintha éppen náluk történt volna.

Aztán van egy másik mese is, mely a kacsát meg a libát elhordó hatalmas nagybajuszúróról szól. Ezt is sok helyen mesélik, és mindeütt úgy adják elő, mintha éppen náluk esett volna meg. Csakcsupán azt a fontos mozzanatot hagyják figyelmen kívül, hogy a hatalmas harcsák nem a kacsá- meg libaúsztató pocsolókat lakják.

Horgászörökben régóta ismert az a szólás, amelyet akár főháznak is nevezhetünk, és így hangzik: „Istenem, adj nekem akkora halat, hogy többé ne kelljen lóditanom!” Ez az óhaj mostanában kezd megvalósulni. Spanyolországban az Ebro folyóban az utóbbi évtizedekben telepített harcsák – korábban arrafelé ez a hal nem

él – egyre nagyobbak. Már a búvósnek tartott száz kilót is elérték. A spanyolok ugyanis nem hívei az édesvízi hal fogyasztásának, a folyókban fogott halakat visszaengedik, és nőni hagyják. Ezért Európa számos országából járnak hozzájuk horgászni. Ott ugyanis rendszeres zsákmány az akkora harcsa, amekkora nálunk csak a legendákban, meg a horgászok által újramesélt történetekben lubickol. A felvételt nem a világhálóról kölcsönöztük, hanem Stane Omerzu (jobbrol), a szlovéniai Vode in Mi horgászlap főszerkesztő-tulajdonosától kaptuk.

November 25.

Katalin, Alán, Karina, Emma, Kitti, Mózes és Ányos napja.

Katalin: A görög katharosz szóból származik, jelentése (mindig) tiszta. Más magyarázat szerint a görög Aekatherine jelentése nyilazó, biztosan célzó. Egy másik feltevés szerint egyiptomi eredetű, jelentése: korona. A magyarba a német Katharina vagy a latin Catharina forma közvetítésével került. Magyarországon a Katalin az Árpád-kor, illetve a keresztes hadjáratok óta a legnépszerűbb nevek egyike.

Mózes: Héber eredetű bibliai név. Jelentése: a vízből kihúzott, kimentett fiú.

1802. XI. 25. – 208 éve történt

A magyar nemzetnek ajándékozta könyvtárát, numizmatikai és magyar történelmi gyűjteményét Széchényi Ferenc gróf, s ezzel megalapította a Magyar Nemzeti Múzeumot, és létrehozta az Országos Széchényi Könyvtár alapjait.

1921. XI. 25. – 89 éve történt

Budapesten megszületett Pilinszky János, a huszadik század egyik legjelentősebb, katolikus érzésű magyar költője, a Digitális Irodalmi Akadémia posztumusz tagja 1998-tól. Bővebben:

http://hu.wikipedia.org/wiki/Pilinszky_J%C3%A1nos

November 26.

Virág, Konrád, Péter, Atanáz, Lénárd, Viktorina, Berengár, Szilveszter, Leonárd, Leonarda, Ciklámen, Milán és Milos napja.

Berengár: Germán eredetű név. Jelentése: medve, lándzsa.

Ciklámen: Magyar eredetű név, újabb keletű névadás a hasonló virágnévből. Jelentése: a virág maga. Más magyarázat szerint, a növénynevezettség neve latinul Cyclamen, mely a görög küklosz szóból származik. Így jelentése: kör, és a virág gumójának alakjára utal.

1865. XI. 26. – 145 éve történt

Először jelent meg az Alice Csodaországban című könyv. Az Alice Csodaországban (mese-)regénye. Alice egy bűbájos kislány, aki álmában a Nyuszi után eredve egy mély kúton át Csodaországba jut, ahol különböző varázsszerek hatására hol icipicivé, hol óriássá válik; ab-

szurd beszélgetéseket folytat különféle alakokkal, többek között a Szív Királynővel. A mű a világ szinte minden nyelvén számtalan kiadást ért meg.

1942. XI. 26. – 68 éve történt

New Yorkban, a Hollywood Theater film-színházban Humphrey Bogart és Ingrid Bergman főszereplésével bemutatták a Casablanca című filmet, melyet a magyar származású Michael Curtiz (eredeti nevén: Kertész Mihály) rendezett.

November 27.

Virgil, Jakab, Amina, Jakus, Leonarda és Jákob napja.

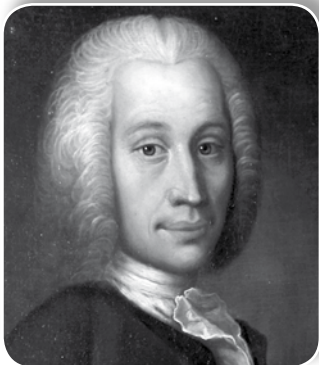
Virgil: A latin Virgilius név rövidülése. Eredete bizonytalan, talán a Vergilius római nemzetségnévből való, amely ismeretlen, esetleg etruszk eredetű.

Amina: Német, olasz eredetű név. Jelentése: védelem. Más magyarázat szerint, arab eredetű név, Mohamed próféta anyjának a neve Amina volt. Jelentése: hűséges.

1895. XI. 27. – 115 éve történt

Megalapították a Nobel-díjat: Alfred Nobel 1895. november 27-én kelt végrendeletében rendelkezett úgy, hogy vagyonának kamataiból évről évre részesedjenek a fizika, kémia, fiziológia és orvostudomány, továbbá az irodalom legjobbjai, és az a személy, aki a békéért tett erőfeszítéseivel a díjat – és a vele járó, jelenleg körülbelül egymillió svéd koronát (körülbelül 115 ezer eurót) kiérdemli. 1968-ban a tudományos munkásság nobeli elismerése kiegészül a Közgazdasági Alfred Nobel-emlékdíjjal. Ezt a Svéd Bank (Sveriges Riksbank) kezdeményezte a pénzintézet fennállásának 300. évében, s a díjat hivatalosan Alfred Nobel-Emlékdíjnak nevezik, tehát nem közgazdasági Nobel-díjnak.

1701. XI. 27. – 309 éve történt

Megszületett Anders Celsius svéd tudós, asztrológus. Az általa bevezetett hőmérsékleti skálát a mai napig használjuk, ennek 0 pontját a jég olvadáspontja határozza meg. A másik fix pont a víz forráspontja, amelyhez a 100 C értéket rendeljük.

November 28.

Stefánia, Jakab, Dezdemoná és Szókratész napja.

Stefánia: Latin eredetű név, az István férfinév latin Stephanus alakjából képzett női név. Jelentése: virágkoszorú. Szókratész: Görög eredetű név, az ismert ókori görög filozófus nevéből vált keresztnévvé. Jelentése: szerencse, erő.

1943. XI. 28. – 67 éve történt

Teheránban találkozott Franklin D. Roosevelt amerikai elnök, Winston Churchill angol miniszterelnök és Josif Visszarionovics Sztálin szovjet vezető, hogy megbeszéljék a haditervet a második világháború megoldására, s úgy mellékesen (saját) érdekövezetekre osszák a világot, ezzel megvetve a későbbi „hidegháború” alapjait.

1820. XI. 28. – 190 éve történt

Megszületett Friedrich Engels német filozófus, Marx munkatársa, akivel közösen dolgozták ki a Kommunista Kiáltványt.

November 29.

Taksony, Ilma és Rápoly napja.

Taksony: Török eredetű régi magyar név, Árpád fejedelem unokájának, a negyedik magyar nagyfejedeleme, az összes Árpád-házi király ősének a neve volt. Jelentése: jóllakott, elégedett, vad, kegyetlen, féktelen, szilaj.

Ilma: Vörösmarty Mihály névalkotása a Csongor és Tünde című mesedramában. Valószínűleg az Ilona és a Vilma rövidítése. Finn név is, ez szintén 19. századi névalkotás. Jelentése: levegő, ég, világ.

1780. XI. 29. – 230 éve történt

Meghalt Mária Terézia osztrák császárnő, Magyarország királynője. Mária Terézia (Erzherzogin Maria Theresia Amalia Walpurga von Österreich), (Bécs, 1717. május 13. – Bécs, 1780. november 29.); a Habsburg-házból származó osztrák uralkodó főhercegnő, 1740–1780 között magyar és cseh királynő, a Habsburg-Lotaringiai-ház ősanja. Teljes uralkodói címei: Magyarország, Horvátország, Szlavónia, Dalmácia királya, 1758. június 3-tól Magyarország apostoli királya, Csehország királya, Ausztria főhercegnője, Erdély fejedelme, 1765-től Erdély nagyfejedelme, Karintia, Krajna, Stájerország, Brabant, Limburg, Luxemburg, Alsó-Lotaringia és Milánó hercegnője, Flandria, Hennegau (Hainaut), Burgundia (Franche-Comté) és Tirol grófnője...

1929. XI. 29. – 81 éve történt

Először repült át repülő a Déli-sark fölött.

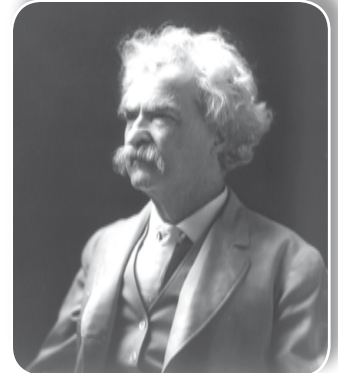
November 30.

András, Andor, Amália, Endre, Tarján és Aszter napja.

Andor: Görög eredetű név, az András régi magyar alakváltozatának, az Andorjás névnek a rövidülése. Jelentése: férfiak legyőzője.

Tarján: Török, magyar eredetű név, az egyik honfoglaló magyar törzs nevéből származik. Méltóságnévet jelent.

1835. XI. 30. – 175 éve történt

Megszületett Mark Twain (eredeti nevén: Samuel Langhorne Clemens) amerikai író. Pályafutását humoros elbeszélésekkel és regényekkel kezdte, majd egyre pesszimistább hangvételű satírákat írt. Legismertebb művei az 1876-ban megjelent Tom Sawyer kalandjai és az 1884-ben kiadott Huckleberry Finn kalandjai társadalmi problémákat tárnak fel: a rabszolga kérdést és a társadalom peremén élők helyzetét.

1667. XI. 30. – 343 éve történt

Dublinban megszületett Jonathan Swift ír-angol író és publicista (Gulliver utazásai).

December 1.

Elza, Oszkár, Ede, Arnold, Blanka, Bianka, Natália, Arnó, Arnót, Elek, Elígus, Enid, Marián és Natasa napja.

Oszkár: A régi germán Ansgar névből származó angol és skandináv névből ered. Elemeinek jelentése: isten(ség), dárda. Északi germán eredetű, jelentése: jó dárda. Ír-kelta eredetű: jelentése szarvas kedvelő.

Blanka: Közélatin, spanyol eredetű név. Jelentése: fényes, ragyogó, tiszta.

1988. XII. 1. – 22 éve emlékeznek meg róla

AIDS elleni világnap. Az Egészségügyi Világszervezet, a WHO 1988-ban nyilvánította december 1-jét az AIDS elleni világnappá.

1800. XII. 1. – 210 éve történt

Kápolnásnyéken megszületett Vörösmarty Mihály költő és drámaíró (Szózat, Csongor és Tünde). A nemzeti romantika egyik kiemelkedő alakja a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt. Hazafias költeménye, a Szózat – Kólcsey Ferenc Himnusz című műve mellett – kiemelkedő jelentőségű a magyar nemzettudatban. Jelentős műve még a Zalán futása című eposz, és a Csongor és Tünde mesedráma.

Kései baglyok vagy korán kelő pacsirták?

Huszonöt év az életünkből. Ennyit al-
szunk átlagosan. Életünk egyharmadát.
Amiből az következik, hogy a napunk-
nak is egyharmadát átalusszuk. Már aki...

Miért fontos, hogy kialudjunk magunkat?
Nemcsak azért, hogy másnap jókedvűek, ki-
pihentek legyünk, hanem a kutatások szerint
az első mélyalvási fázisban az agy bizonyos
idegsejtjei növekedési hormont szabadítanak
fel, ilyenkor indul be a regenerálódás és a nö-
vekedés is. Aki nem alszik eleget, alacsonyabb
marad. Aki viszont fogyni szeretne, aludjon
minél többet.

A kamaszok zöme bagoly. Ők a késő éjsza-
kai órákig aktívak, másnap reggel viszont csak
szédelegnek az iskolában, mert nem tudják
kialudni magukat. A pacsirták viszont korán
felkélnek, korán kelők...

Baglyok-e vagy pacsirták a péterrévei Samu
Mihály iskola tanulói? A kérdésre Samu Barba-
ra magyartanár nő tanítványai válaszolnak: a
nyolcadikos **Bozsóki Dávid**, **Németh Anett**,
a hetedik **Balassa Martina**, **Pergel Sára**, az
ötödikes **Rabóckai Éva** és **Albert Éva**.

Dávid korán kelő pacsirta, aki nagyon is
be tudja osztani az idejét. Ő már tapasztalta,
hogy reggel korán sokkal könnyebben lehet
tanulni.

– Általában korán fekszem – mondja Dá-
vid –, ugyanis ha délután van fociedzésem,
este már fáradt vagyok. Így korán kelek, s
ilyenkor pihent aggyal sokkal könnyebben
megjegyzem az anyagot. Sokszor már reggel
öt órakor fölkelek és tanulok. Fontos, hogy ki-

aludjunk magunkat, mert akkor másnap pihen-
tek, jókedvűek vagyunk. Megtörténik néha,
hogy számítógépezés vagy valamilyen jó film
miatt későn fekszem.

Anett néptáncol. A sok próba nagyon kifá-
rasztja, gyakran későn ér haza.

– Este nyolc órakor kezdődik a táncpró-
ba – meséli Anett –, s fél tíz körül érek haza.
Ilyenkor nem jut idő sem tévzésre, sem szá-
mítógépezésre. Engem zavar a fény, a hang, s
nem tudok elaludni, csak ha sötét van, csönd
van. Mikor nem megyek próbára, esténként
tévézek, számítógépezek, s ilyenkor van időm
a szimpátiámnak „jó éj” SMS-t küldeni, meg
fogadni is természetesen...

Albert Éva annyira szeret aludni, hogy a
nyáron még a táborban sem tudott fönmarad-
ni a többiekkel.

– A táborban sátrakban aludtunk – meséli
Éva. – A barátnőim sokáig fönmaradtak, szó-
rakoztak. Nekem majd leragadt a szemem,
annyira álmos voltam, s lefeküdtem. Eljött
az utolsó este, s azt mondták a lányok, hogy
nekem is fönnt kell maradnom. Akartam én, de
nem ment. Legtöbbször este 9 óra körül már
ágyban vagyok.

Rabóckai Éva is szeret aludni, mert ha ki-
alussza magát, másnap vidám. Jár táncpróbá-
ra is, így nem kell ringatni.

– Általában fél tízkor, a kedvenc sorozat-
om után lefekszem – kapcsolódik a beszél-
getésbe Éva –, de ha táncolok is, akkor ki
vagyok fáradva, s hamar elalszom. Engem is
zavar a fény meg a zaj. Van, amikor 11 óra kö-

rül fekszem le, olyankor nagyon nehéz reggel
fölkelni...

Martina addig nem tud elaludni, amíg min-
dent meg nem tanul. Különösen doliírás előtt.

– Többnyire a kedvenc sorozatom, a Bará-
tok közt után lefekszem – magyarázza Martina
–, de ha dolgozatot írunk másnap, biztos, hogy
nagyon sokáig fönnt maradok, tanulok. Egy-
szer matekdolira készültem, s jó sokáig fönnt
voltam, reggel meg úgy elaludtam, hogy egy
teljes órát elkéstem. Szerencsétlenségemre
éppen matek volt az első óra. Nem volt gond,
nem írtam dolgozatot, hanem feleltem.

Sára leszokott a délutáni alvásról, ugyanis
mindig este ébredt, amikor már sehova sem
lehetett elmenni. Ezenkívül rendmániás. Ad-
dig nem tud elaludni, míg rendet nem rak a
szobájában.

– Mikor kisebb voltam – emlékezik vissza Sára
–, ha el akartam menni a barátnőmhöz, anyu-
kám kijelentette, hogy először pihenjek, aludjak
egyet, azután elmehetek. Persze mire fölébred-
tem, este lett, s nem mehettem sehova. Hát le-
szoktam a délutáni alvásról. Nem tudok elaludni,
ha rendetlenség van a szobámban. Nem baj, ha
napközben cirkusz is van, de lefekvés előtt ren-
det kell raknom. Különben esténként nemigen
tévézek, számítógépezek, tanulás után inkább
olvasni szoktam. Úgy beleélem magam a tör-
ténetekbe, hogy ki tudja, meddig vagyok fönnt.
Most éppen egy jó kis krimi olvasok. Ma reggel
is autóval hoztak be bennünket a húgommal az
iskolába, mert hét órakor ébredtünk.

Konc Erzsébet

Zsömle, Mikro meg a többiek

A szabadkai Miloš Crnjanski iskola nyolcadikos tanulóival, **Pap Vivien**nel, **György Viktóriával**, **Kasza Szabinával**, **Vígh Mónikával**, **Snicer Lászlóval**, **Hulló Bálinttal**, **Szaulity Márkkal** és **Teleki Ádámmal** a család házi kedvenceiről beszélgettünk, akik nap mint nap hazavárnak, és kitörő örömmel fogadnak minket. Akik felvidítanak, megvigasztalnak, ha rossz napunk van, és gyakran a legfinomabb falatokat is kinézik a szánkából, vagy az ölünkben dorombolják át az esti filmet. Sokszor igazi kis rosszcsontok, és a legképtelenebb sztorik főszereplői, de ennek ellenére is szeretni valók, és családtagként tekintünk rájuk.

Mónikáéknál négy macska és két tacsó egészíti ki a családot.

– Bubi még kölyökkutya, három hónapos, nálunk született, és nagyon szereti a macskákat, mindig puszilgatja őket. Az egyik egyszer meg is pofozta. Meg ott van Mili, Bubi anyukája. Én inkább a kutyákat szeretem, főleg ezt a kicsit. Nem foglalkozom velük külön, vagyis nem tanítok nekik trükköket, meg nem sétaltatom őket, de ha otthon vagyok, akkor általában kimegyek hozzájuk, és egy kicsit megsimogatom őket. Nem tudom elképzelni, hogy nem vesznek körül állatok, legalábbis nagyon furcsa lenne, mert mindig megnevetgetnek, és ez jó. Talán jobb volna, ha kevesebb macskánk lenne, de nem szeretném, ha egy állat sem lenne a közelenben.

– Én csakis állatok társaságában tudom elképzelni a mindennapokat, hiszen mindig felvidítanak – mondja Szabina. – Kiskorom óta mindig van valamilyen háziállatunk. Most van egy egyéves macskám, Cirminek hívják. Akkor a hasa, hogy még Garfieldon is túlesz. Mindenkit megnevettet, felmászik a mosdóra, és onnan issza a vizet, van egy kis labdája, állandóan azzal játszik, sőt ha anyukám reggel nem halja meg az ébresztőóra csörgését, addig piszkálja, lökdösi őt, míg fel nem kell. Van egy kutyánk is, Cuki. Gyakran kimegyek hozzá egy kicsit az udvarra. Egy ideig házbérben laktunk, ott született. Költözköztünk magunkkal vittük, mert a gazdasszonya meghalt, és nem volt kire hagynunk. Általában megkötjük, mert nincs még kerítés, és elszökne, de így is néha elszabadul, és csavarog egyet.

Ádámnak két kutyája van, mindkettő oda-szegődött hozzájuk.

– Az egyiket hat éve találtuk az utcán, a másik tavaly jött hozzánk, őt is befogadtuk, ezen-

kívül van három macskánk is. Sosem volt más-milyen állatom, de igazából a kutyán kívül nem is szeretnék mást. A golden retrieverek nagyon tetszenek. A kutyákat jobban szeretem, mint a macskákat, mert valahogy boldoggá tudnak tenni. A mi kutyáink jó házőrzők, és hálásak. A kisebbel lehet játszani is, visszahozza a labdát, megtanítottam leülni, és nagyon barátságos. Emlékszem, egyszer felmászott a tetőre, és nem tudott lejönni, nekünk kellett megmenteni őt. Nagyon nehezen ment a dolog, mert előzőleg esett az eső, és minden nagyon csúszott, de azért sikerült – meséli Ádám.

Zsömlét, a keverék kutyát az egyik ismerősüktől kapták Vikiék, két évvel ezelőtt. Jó barátságban van a szomszéd macskával, egyébként az udvarban játszik.

– Zsömle az első kutyánk, nagyon szeretjük, és jó, hogy ő is velünk van. Nagyon aranyos, okos kutya, az ismerősökkel barátságos, az idegeneket viszont megugatja, de igazából nem veszélyes. Pár hónapja jött Vilike, ő a második kanárink. Sajnos az első elpusztult. Apukám vette az előző madarat is. A konyhában van, most éppen vedlik, meg néha füttyörszik is. Igazából nem tudok a két állat között különbséget tenni, egyformán szeretem Zsömlét is meg Vilikét is, mert legyen az kutya, macska, szerintem mindegyik szeretni való.

– Nekünk van egy hörcsögünk, Mikro, aki mindig szétkaparja a házat, meg két fekete pulink, Csibók és Bógáncs. Bógáncsot még apukám kapta az osztályától, Csibike pedig a kölyke – tudjuk meg Bálinttól. – Csibike mindennek nekimegy, játékos és elég rossz, és bár többet vagyok vele, mint Bógáncssal, mindkettőjüket nagyon szeretem. Csak akkor vannak bent velünk, ha kint nagyon hideg van. Gyakran elszöknek, Bógáncs egyszer egy egész hétre eltűnt, és összefagyva, szakadt kötéllel a nyakán jött vissza. Bógáncs nem szereti az idegeneket, szinte csak nekünk engedi, hogy simogassuk, és elég jó házőrző. Öreg, tapasztalt kutya, de Csibike nem sokat tanult meg tőle, bár tud ő is egy-két dolgot.

– Három macskánk van. Egyiknek sem adtam nevet, de a kutyámnak azért van, Les-

sie. Erős, nagy kutya, szeret ugrálni, néhány dolgot sikerült vele megtanítom, és eléggé hallgat rám. Egyszerre szelíd és veszélyes, szerintem megbízható házőrző – meséli Laci. – A macskákat nem nagyon szereti, de hozzánk ragaszkodik. Mi vagyunk a második gazdái, és nálunk jól érzi magát. Jó érzés, ha egy állat szeret minket, és megbízik bennünk. Voltak már hörcsögeim is meg ugróegerem. Ismét szeretnék egy hörcsögöt, de sosem tartanék például valamilyen egzotikus állatot. Esetleg egy kigyót, de azt biztos nem engednék meg.

Márknak jelenleg nincs semmilyen házi kedvence.

– Sok állatom volt már, legalább tíz macskám, négy kutyám, persze nem egyszerre, sajnos a szomszéd mind megmérgezte őket. Ezért úgy döntöttünk, hogy nem tartunk több állatot. Nagyon rossz volt, hogy mindegyik elpusztult. A legjobban a rottweilerek tetszenek, szeretnék majd egy ilyen kutyát, de eddig csak keverékeim voltak. Igazából a kutyák állnak közel hozzám, nemcsak amiatt, mert a házat is őrzik, hanem nagyon sok szeretetet is tudnak adni, lehet velük játszani. Gyakran sétáltattam is a kutyámat. A halak is lehetnek házi kedvencek, de azok közel sem nyújtanak annyi örömet, mint a négylábúak.

– Nekünk van egy fajtiszta macskánk, de nem tudom pontosan, milyen fajta. Általában kint van, elkóborol, visszajön, néha bejön a lakásba is, vagy halljuk, hogy fent a padláson rohangál, egerészik. Volt két fajtiszta labradorunk is, de két hónapja elszöktek, és valószínűleg valaki hazavitte őket. Még mindig nagyon szomorúak vagyunk, évek óta velünk voltak, nagyon a szívünkhez nőttek. Az idősebbet anyukám kapta. A macska azért került hozzánk, mert nem tűrte meg a kutya, ahol élt, ezért elhoztuk. Ő is már négy-öt éves, és jó, hogy ott van, de azért nem tudja pótolni a két kutyát. Nem tudnám elképzelni, hogy nem legyenek körülöttem állatok, nagyon sokat jelent nekem a közelségük, a szeretetük, jó érzés, hogy velünk vannak – mondja Vivien.

Sztojánovity Livia

RÜGYFAKADÁS

Ki megy el a boltba?

(Jelenet)

Szereplők: Zoli, Gabi, Anya, Nagyapa
Zoli: Anyu, én úgy unatkozom!
Anya: Jó, akkor menj e la boltba, és hozzál tejet, lekvárt és eurokrémet!
Zoli: Miért pont én menjek el a boltba?
Anya: Mert a bolt nem jön el hozzád.
Zoli: De ma Gabi van a sor, én tegnap voltam.
Anya: Gabi most nincs itthon.
Zoli: Most jut eszembe, nekem tanulnom kellene.
Anya: Az előbb mondtad, hogy unatkozol, ezek szerint mindent megtanultál.
Zoli: Szeretném a házit még egyszer átnézni.
Nagyapa: Az ismételts a tudás anyja.
Zoli: Látod, a nagyapa is igazat ad nekem.
Nagyapa: Semmi baj, mindjárt hazaér Gabi, és ő szófogadó.
Gabi: (Berohan.) Sziasztok! Láttátok volna a meccset! Két gólt lőttem, 5:3-ra győztünk!
Nagyapa: (Tapsol.) Bravó, bravó!
Anya: Ha már így van, akkor szaladj el a boltba.
Gabi: De én olyan fáradt vagyok, menjen el inkább öcsi.
Zoli: Tegnap én voltam kenyérért.
Gabi: De ma én hoztam az újságot.
Nagyapa: Elég-elég! Átöltözöm, és majd én elmegyek a boltba.
Anya: Míg a nagyapa átöltözik, bezárják a boltot, és akkor miből csinálom meg a palacsintát?
Gabi, Zoli (Egyszerre): Mi, palacsinta? Hurrá! Jupii!
Zoli: Kész vagyok a házival, majd én elmegyek!
Gabi: Inkább majd én, nem is vagyok olyan fáradt, gyorsabban futok, mint te!
Anya: Rendben, menjete el mind a ketten, itt a pénz!
Gabi: Fussunk öcsi, nehogy becsukják a boltot! (Elfutnak.)

Raffa Gábor, 7. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Holdsugár Henrietta

Egyszer volt, hol nem volt, valahol a Tejút közepén élt három fiú. A fiúk feladata az volt, hogy őrizzék a Tejút csillagait. Mindennap meglátogatta őket Fényanyó, aki megszámolta, hogy megvan-e minden csillag. Egyik nap, amikor a legidősebb fiú örködött, hirtelen nagy zúgás támadt, és egy fénysugár elvakította őt. Ahogy feleszmélt, megszámolta a csillagokat, és szörnyen megijedt, amikor rájött, hogy egy hiányzik.

– Hol van a legfényesebb csillagom? – toporzékolt Fényanyó.
– Ezt megkésérülöd!

Azzal előrántotta a fénykardját, és levágta a fiú fejét. Másnap a középső fiú hasonló sorsra jutott, miután ő is elveszített egy csillagot. A legkisebb legény, Csillagörző Péter cselhez folyamodott. Kavicsot dugott a fülibe, feltette a nap-szemüvegét, és várt. Nemsokára meg is érkezett a tolvaj, aki egy csodaszép lány volt. Lelopta a legfényesebb csillagot, és eliramodott vele.

– Állj meg, te lány! – kiáltott Péter, de a leány csak repült tovább. A legény felpattant az úrbiciklijére, és amikor utolérte a tettest, belekapaszkodott a hosszú aranyhajába:

– Ki vagy te, és miért lopkodod a csillagaimat? – kérdezte a fiú.

– Holdsugár Henrietta a nevem. Sok fényévvvel ezelőtt elrabolt az Űrsárkány, akinél azóta szolgálok. Mindennap vinnem kell neki egy csillagot uzsonnára, különben megöl – szípogetta a lány.

– Vezess el hozzá, és egyet se félj! – szóló Péter.

Henrietta egy úrbarlanghoz vezette őt.

– Itt lakik – mutatta.

– Ki van odakint? Te vagy az, Holdsugár Henrietta? Meghóztad végre az uzsonnámat? – harsogta a sárkány.

– Meghóztam, uram.

– Akkor mi lesz már? Ide vele! – üvöltött az Űrsárkány.

Ekkor a legény felmarkolt egy marék csillagport, belépett az úrbarlangba, és a sárkány szemébe szórta. A szörnyeteg örvénygett, mert semmit sem látott. A fiú a sárkány hátára ugrott, és kitekerelte a nyakát. Amikor a sárkány kimúlt, felvágta a hasát, és kivették belőle a felfalt csillagokat.

– Köszönöm, hogy megmentettél, hős legény! – mondta Henrietta, és megcsókolta Pétert.

Felültek az úrbiciklire, és visszakarikáztak a Tejútra. A csillagokat a helyükre akasztották, és a fényüknél megtartották a lakodalmat. Most is együtt őrzik és számlálják a csillagokat, ha azóta meg nem haltak.

Remete Dávid, 5. osztály, Jovan Jovanović Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Az aranyalmafa őrzője voltam

(Elbeszélő fogalmazás)

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, ahol a kurta farkú malac túr, élt egyszer egy király a három lányával. A három királylány közül én voltam a legidősebb. Édesapámnak, a királynak volt egy gyönyörű kertje, abban a kertben nem közönséges fa termett, hanem aranyalmafa aranyalmákat.

Ez az aranyalmafa reggel virágzott, s estére megérett az aranyalma. Egyszer, mikor a király sétált a kertben, és egy pillanatra odatekintett a legkedvesebb fájára, nem látta rajta az aranyalmák nyomát sem. Így ment ez néhány napig. Édesapánk egyre szomorúbb, csalódottabb lett, végül kihirdette, hogy aki rájön, ki lopja el reggelre az aranyalmákat, nagy jutalomban részesül. Először édesapám katonái örködtek, de a nagy unalomban mind elaludtak. Végül mi, királylányok vállaltuk az aranyalmafa őrzését, hogy mi is próbára tegyük magunkat.

Először a legkisebb húgom örködött, de neki sem sikerült megőriznie az aranyalmákat. Utána a középső húgom következett, de ő sem járt sok szerencsével. Végül rám, a legidősebb királylányra került a sor. Este, mikor leültem a fa mellé, úgy tartottam magam ébren, hogy minden tíz percben borsot dörgöltem az orromhoz, s ettől egész éjjel tüsszőgtem, nem tudtam elaludni. Éjfél tájban az udvaron levő toronyóra 12-t ütött, s ekkor nagy zaj hallatszott a magasból. Hirtelen tizenhárom griffmadár jelent meg az égen, és annak, aki legelsőnek viharzott el felettem, megfogtam a lábát. Gyorsan felkapaszkodtam a hátára, átötlettem a nyakát, s száguldottunk, mint a szél, de közben nagyon félttem. Elkezdtem zuhanni a magasból, sikítottam torokkom szakadtából. Egyszer csak földet értem, egy erdőben találtam magam, nem messze a királyságtól. A kezemre pillantottam, s egy griffmadártollat találtam a markomban. Reggelre hazaértem, s nagy örömmel közöltem apámmal:

– Édesapám, megtudtam, hogy kik lopták el az aranyalmákat!

– Ez nagyon jó hír! És kik a tolvajok? – lelkesedett apám.

– Griffmadarak, de be is tudom bizonyítani, mert itt van nálam egy griffmadártoll.

– Jól van. Ennek örülök.

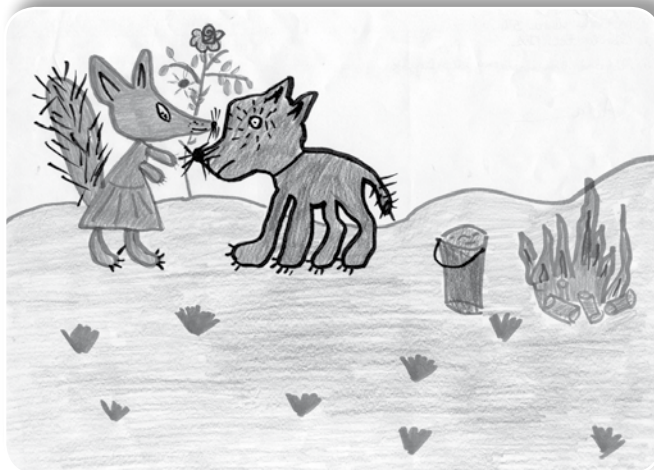
Megfürödtem, átöltöztem, kinéztem az ablakon, hát látom, hogy egy modern autó, egy piros Ferrari hajt be a királyi udvarba. Egy fiatal, jóképű fiú lépett ki az autóból, bőrruhában. Szóltam a testvéreimnek, hogy egy „bőrszerkót” viselő fiatal fiú lép be az ajtón. Gyorsan leszaladtunk a lépcsőn mind a hárman. A legfiatalabb húgom tisztelettudóan megkérdezte, ki ő és honnan jött. Azt válaszolta, Dániel a neve és Zöld Országból érkezett. Dániel azért járt a királyi kertbe lopkodni az aranyalmákat, hogy láthasson engem, mert csak engem szeret.

– Miért jöttél vissza a királyságba? – kérdeztem.

– Mert kiteptél egy hajcsomót a fejemből! – válaszolta. – És édesapádtól szeretném megkérni a kezéd.

Édesapám megbocsátott Dánielnek. Ezzel a fiú elvitt magával és a családommal együtt Zöld Országba. Ott tartottuk a világraszóló lakodalmat, és utána boldogan éltünk. Aki nem hiszi, járjon utána.

Katona Réka, 5. osztály, Emlékiskola, Zenta

Lehoczki Anna adai tanuló rajza

A néhai bárány

(Ballada)

Bodokon történt ez az eset,
amikor az egész falu árvíz alá esett.
Mivel kiöntött a Bágy vize,
A házakba betódult a víz ízibe.

Szegény Balóéknál is nagy volt a láрма,
mert odaveszett a bárány és a tulipános láda.
Baló Ágnes mindkét szemét kisírta,
s azon gondolkodott, hogy a ládát hogyan szerezhetné vissza.

Szegény Borcsa leánya, elveszett a báránya,
pedig a bárány volt a pajtása.
Akit úgy szeretett, imádott,
s féltő szívvel vigyázott.

El is indult Baló Mihály a keresésére,
oda is ért estére.
Sós Pál portájára lépve,
rögtön nekilátott a keresésnek.

De hiába volt az egész,
a bárány meg a láda odavész.
Így hát szegény Baló hazafelé vette útját,
hol két lány várta az apját.

Hazaérve lányainak elpanaszolta,
hogy se a ládát, se a bárányt nem találta.

Másodiknak Ágnes indult útnak,
Kinek fegyvere a fufang.
Egy héttig nyomozott a holmik után,
de nem találta semminek a nyomát.

Ágnes közben megbetegedett,
s most már a hozomány után az egészsége is odaveszett.
Úgy mentek érte kocsival,
ahol Borcsa várta dunyhával.

Akkor az utcán jött az egész előljáróság.
Na, most kiderül az igazság!
Sós Pál uram ünnepélyesen felöltözve,
az a szép ködmön lóg a földre.

Borcsa megrezzent, mintha a bárányt látta volna,
odament Sós Pálhoz, és megszólította:
Bácsi, a bárányomat adja vissza,
mert a bárányt a folyó nem issza.

S miközben Sós Pál fogadkozott,
a zsinór kioldódott.
Leesett a szép ködmön,
Borcsa odaszaladt rögtön.

Meglátta rajta a két foltot,
s tudta, hogy ez az ő báránya volt.
Megtalálta bárányát Borcsa,
s hulló könnyeivel tisztára mosta.

Csernicsek Ervin, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

A világ szép

A világ szép,
Szép és kész!
Nem vitatkozom én senkivel,
S nem is érdekel más véleménye.

Mert tudom,
A világ szép,
Sőt gyönyörű!
Hisz élünk, s csupán ez a fő!

Kollár Kati, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

RÜGYFAKADÁS

1. Szonett

Elbúcsúzott a nyár,
Beköszöntött az ősz.
Az utcákon hűvös szél jár,
Elmélkedve nézelődik a csősz.

Károg a varjú, messze a nyár,
Te szép természet, mivé válasz?
A gólyafészek is üres már,
Hol van a szép búzakalász?

Oly sok szép emlék,
Mára már megkopott kellék,
A dérel, faggyal most odavész.

Elhervad a fű, fa, virág,
Helyébe a deres világ.
Egyszer csak még a gondolat is elvész!

Bíró Bence, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Szenny Szabi szemétkedései

Végre itt volt a nyár, és vele együtt a fürdési szezon. Erre vártam egész évben, főleg akkor, amikor tikkasztó a hőség. Nem is vágyok ilyenkor másra, minthogy elmerüljek a hús Palics lágy habjaiban, limonádét kortyolva, fel-frissülve.

Este volt, lefeküdtem az ágyba, és arra gondoltam, mit fogok csinálni holnap. Anyuval megbeszéltük, hogy kimegyünk Palicsra, a strandra, lubickolni egyet. Izgatottan vártam a reggelt. A kilenc órai busszal indultunk, mikor odaértünk, egyre aggasztóbb látvány fogadott. A járda mellett szemét jobbról, szemét balról. Szenny Szabi járhatott itt az este, gondoltam magamba, de jókedvem nem hagytam lelohadni, hisz annyit beszélünk az iskolában arról, milyen jó lesz a nyáron, járhatunk majd fürdeni. De azért az üres flakonok, papírsebkendők és a sok szemét egyre jobban zavarta a szemem. Szenny Szabi, Szenny Szabi, miért nem tudsz jobban vigyázni?

Ahogy továbbmentünk, egy szemétkupac tetejére ejtettem a zsebken-dőm, de hirtelen felkaptam gyorsan jött lelkiismeret-furdalásom miatt: hát hogy én töled tanuljak, Szenny Szabolcs? Azt már nem! A vízpartra érve ag-gasztó látvány fogadott. Szenny Szabi megelőzött, ő már nagyban fürdött a zöld fürdőgatyájában, elfoglalta az egész tavat. A víz felett lebegett a zöld kosz. Nem volt túl biztató a látvány, így jókedvem rögtön alább is hagyott. A vízben lehetett fürödni, de azt mindenki csak a saját felelősségére tehette. Mondtam is anyukámnak, hogy menjünk inkább haza.

Otthon gyorsan nekiláttam, és rendet tettem a szobámban, az udvaron. Eldöntöttem, nem leszek Szenny Szabi, de még a barátommal sem választom addig, amíg nem változik meg!

Némedi Emese, 5. osztály, Majsai Úti iskola, Szabadka

Bátori Csillag adai tanuló rajza

RÜGYFAKADÁS

Részt veszek az őszi munkálatokban

Ahogy reggelente a fűvön megcsillan a dér, tudhatjuk, hogy itt az ősz teljes színekavalkádjával és pompájával. A nap megvilágítja a világot, és elindul a zaj is a falunkban. Elérkezett a szüret ideje. Szeretem ezt az időszakot, mert szép emlékek fűznek hozzá.

Eragadó látványt nyújt a sárga kukoricatenger az udvarunkban. Nagy a készsüldés a berakodás előtt, ilyenkor én is szoktam segíteni. Kiskoromban csak a rakás tetején ültem, ma viszont én is a kosárba teszem a kukoricát.

A második fontos szüret a kertünkben a zöldségfélék betakarítása. Ebben is mindig segíteni. Habár ásni nem tudok, ilyenkor én vagyok a szállító, vagyis én tolom fel a talicskát a kertből. Szép látvány a sárgaréppával, zöldséggel, káposztával tele talicska.

Amit nem nagyon élvezek az őszi munkálatokban, az a levél összetakarítása. Igaz, nem csinálom gyakran, de össze szoktam söpögni. Az utcánkban három óriási diófa van, amelyek ilyenkor össze olyanok, mint a kisgyerek, akitől elveszik kedvenc játékát. Épp így siratják levelikkel ők is az őst. Mindennap össze kell söpögni a leveleket, és ilyenkor lépek én a képbe, ha az időm megengedi. Felsőpröm az utcát, és már megint talicskázok, hordom az utcáról a leveleket a kertbe.

Mint minden évszaknak, az ősznek is megvan a varázsa. Ilyenkor kapják meg az emberek a jutalmukat az évi munkájukért. Hogy ki jutalmazza őket meg? Hát az ősz! Ez az évszak az elmúlást is jelképezi, de sejteti magában a szebb kezdetet, a majdani tavaszt.

Berta Karolina, 6. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Ördögös idő

*Beköszöntött az ősz, árnyak hervadt hajnalán,
Elfáradtak a fák is, aludni térnek, egy egész télen át.
Csodaszép már minden, mégis szorít a szürkeség,
Mikor reggelente ködfelhő nyomja el a nap melegét.*

*A csipős szél az ágak sűrűjén süvít szüntelen.
Beleremeg minden, még a lelkem is idebenn,
Mert tudom, mindezt a hideg tél követi,
Elrejt a napot, s a melegét elnyeli.*

Bátori Anita, 7. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Majdnem lyukasóra

Szerda reggel volt. Megint egy nehéz nap. Felelések, írás és tanulás.

Az első két óra nyugisan telt el, felelések nélkül. De eljött a harmadik óra, a földrajz. A tanár úr már az előző órán bejelentette, hogy felelni fogunk az utolsó három anyagrészből.

Csengetés után mindenki szó nélkül meredt a füzetre, és olvasta a tananyagot. Miközben szoborként figyeltem a füzetemet, észrevettem, hogy valaki megdobott egy radírgumival. Körülnéztem, és láttam, hogy Patrik nevet rajtam, és integet, hogy dobjam neki vissza. Miután ezt megtettem, folytattam a tanulást.

Körülbelül tizenöt perc telt el az órából, amikor a fiúk elkezdtek futkározni, a lányok pedig „csajos dolgokról” beszélgettek. Nem sokkal később a fiúk be-mutatták, hogy mit tanulnak a karatén. Biztos azt gondolták, hogy ez a lányoknak lenyűgözi. Tévedtek.

Tíz perc hiányzott még az óra végéig, mikor a tanár úr megjelent az ajtóban.

– Ma felelnünk kéne – mondta szigorúan –, de mivel ennyit késtem, a következő órára halasztjuk.

– Hurrá! – kiabáltuk kórusban.

A tanár csendre intett minket, és elkezdett mesélni egy történetet a majákról, akik látják a jövőt.

Mindannyian csendben figyeltünk, talán úgy, hogy még a szánkát is eltá-tottuk.

Soha nem fogjuk elfelejteni ezt az izgalmas és érdekes, majdnem lyukas-órát.

Molnár Csilla, 7. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

Kedves Pajtások!

Különleges írásokat olvashattok a mai Rügyfakadásban.

A **Ki megy el a boltba című jelenetet** azért sorolom a fenti kategóriába, mert elég ritkán kalandoztok a dráma világába. S ha szín-házlátogatások és tanulmányaitok során megismerkedtek e műfaj jellemzőivel, dicséretes, hogy akadnak közöttetek olyanok, akik te-hetségüket jelenet írásában is próbára teszik. **Raffa Gábor** ezek közé tartozik, mert a fent említett jelenetben a cselekvéssor vezetésével és a párbeszéd bonyolításával olyan feszültséget teremtett, amit adott estben csak a palacsinta szó old fel. Kövessétek a példáját!

Nagyon örülök a **csantavéri szonettnek** is, mert szerzője a szigo-rú műfaji kötöttségeket, még a bonyolult rímképletet is betartotta. A **doroszlióiak műfajcseréjének** (novellából ballada) újabb példája A **néhai bárány című ballada**. A **Holdsugár Henrietta** és **Az arany-almafa őrzője voltam** című írások hagyományos meseelemekből építkező modern mesék. A környezetszennyezés következményei me-seelemként ékelődnek a valóságba a **Szenny Szabi szemétkedési** című szép és tanulságos fogalmazásba.

Jó olvasást!

Az e heti küldeményeket a következőknek köszönöm:

Csantavér: Anitics Emese (3 írás), Bojtos Barbara, Kollár Kati (3 írás), Kozma Árpád, Kozma Dániel, Major Boglárka, Oláh Andrea, Sin-kovics Szabaszián, Tomić Sandra és Vida Sarolta;

Szaján: Bera Hermina;

Szabadka, Majsai Úti iskola: Némédi Emese és V. T. Dánijel.

Üdvözléssel:

Tomán Mária

Megérkezett az ősz

Mint minden évben, most is igen hamar augusztus 31-e lett. Mindez most sem jelentett mást, mint a jó öreg ősz kezdetét.

Már kora reggel hangos volt az utca, de nem az emberek zajongásától, hanem a madarak csicsergésétől, és a szél suhogó hangjától, mely körözött a házak között. A járdákon emberek leskelődtek, hogy lássák az éppen délre induló madarak készülődését.

Amikor besötétedett, a levegő is lehűlt, minden ember behúzódtott, a jó meleg szobába vágyott. Az utca kihalt, még a lámpák sem világítottak, csupán a lassan kopaszodó fák árnyékai tűntek fel a csillagos ég alatt.

Megkezdődött a tanítás is. Zajos lett az iskolaudvar, üvöltött a csengő, az ügyeletes tanár pedig folyamatosan sorakozót fújt.

Pár hónap, és a még zordabb tél ül majd a nyakunkba. Jelenleg azon-ban hó helyett szerencsére még csak eső esik. A fák hullajtják a leveleiket, és tocsogunk az utcák harmonikus összhangját elrontó sárban. Bikini helyett hosszukabtabba öltözünk, nevetés helyett inkább szomorkodunk, szinte érezzük, hogy valaminek vége van. Pedig csak egy újabb évszak kopogtat az ajtónkon a maga szépségeivel, a jövő nyárról pedig egy időre csak álmo-dozhatunk.

Bera Hermina, 8. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Már ötödikes vagyok

Számomra is hihetetlen, hogy az idén ötödik osztályos lettem. Nagyon vár-tam, hogy új barátokat szerezhsek, és sok új tanár tanítson.

Már elmúlt a negyedév, és alig van rossz jegyem, szinte csak ötöseim van-nak. A magyarórán nagyon sokat tanulunk, a matekon pedig ellenkezőleg, ott viccet szoktunk néha mesélni, de mégis keményen megtanuljuk az anyagot. A tanár úr sok házit szokott adni. Az osztályfőnökünk nagyon kedves, ő a legjobb tanárnő az iskolában. Németet tanít. A tornatanárnő nagyon szigorú, pedig az a kedvenc tantárgyam. Van az osztályunkban egy pár jó sportoló, beleértve engem, és nagyon sokat focizunk. A gyermekhéten számos izgalmas program volt, nekem a futóverseny volt a legjobb, igaz nem valami jól szerepeltünk, mert csak Sára ért el eredményt, ő 3. lett. Az 5. c-ből többen értek el helyezést, de attól én még nagyon szeretek az 5. b osztályba járni.

Remélem, hogy nyolcadikig kitartunk egymás mellett, és utána is tartjuk a kapcsolatot.

Borsos Márk, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarakanizsa

– Olvastam legutóbbi sajtónyilatkozatodat. Azt mondtad, hogy meg akarsz változni.

– Igen, döntöttem. Elegendő van azokból a szerepekből, amelyek révén gonoszkodó dúvadnak mutatnak be a rendezők. Rendes nagylány akarok maradni a civil életben – és a mozivásznon is. Tulajdonképpen egy nagyon unalmas, hagyományosan száraz teremtmény vagyok. Szívesen mutatnám meg magamat előnyösebb oldaláról. Olyan nagylányként, aki holdvilágos éjszakán beleszeret egy srácba, sok gyerekről álmodozik, boldog házasságról. El szeretném hitetni az emberekkel, hogy a tiszta szerelem a legszebb, ami velünk megtörténhet.

– A Kékség című mozifilmben nem ilyennek láttalak.

– Nem, mert azt követelte tőlem a rendező, hogy vegyem fel a harcot az emberevő cápával. Ne ő engem, én ijesztem meg őt. El is zavartam mellőlem azt a halat.

– Mesélj magadról.

– Azt tudod, hogy a napfényes Kaliforniában születtem, Pomónában, 1981. április 28-án. Még gyermekkoromban a családom Bilociba költözött, ebbe a szép Mississippi állambeli városba, innen a texasi Del Rioba ruccantunk át, majd végül Kaliforniában telepedtünk le. Én akkor mindössze kilencéves voltam, és arról álmodoztam a leányszobában, hogy híres színésznő leszek, a legszebbek utódja... Magától értetődően az első színitanodai órákat már 12 évesen látogattam, és nemsokára aláírhattam az első szerződést. 1993-ban debütáltam a Hollywood Pictures Camp Nowhere című vígjátékában. A rendező és a stáb először csak hümmögött, amikor megpillantott, mellékszerepet szántak nekem, de aztán – mázlista voltam – a sztárszereplőt leváltották, és mivel szőke hajú színésznőre volt szükségük, engem választottak. Nem voltam sem lámpalázás, sem riadt. Elfogadtam a rendező utasításait, igaz, nekem is volt saját elképzelésem a szerepről, de arról hallgattam. Csitri voltam még, az ember ne húzzon ujjat azokkal, akik elvezetnek a csillagos égig.

– Sok-sok reklámfilmbe is feltűntél.

– Először a Nintendo és a J. C. Penny reklámjaiban. A televízió is vonzott, oda is betörtem. 1994-ben állandó szereplője lettem a Nickelodeon cég vígjáték-sorozatának, a The Hidden World of Alex Mac-nek. 1995-ben Ausztráliába repültem, a Flipperben látható. Több show-műsorban is alkalmaztak, feltűntem a Beverly Hills 90210-sorozatban, a Love Boat-ban, a Brooklyn South-ban stb.

MENŐ FEJEK

Képzelt interjú

Jessica Alba

A Fantasztikus Négyes bemutatója után többet hallhattunk, olvashattunk róla, mint Jennifer Lopezről, Catherine-Zeta Jonesról és a többi Hollywood-sztárról – Ő a rajzregény-adaptációban Sue Storm, aki társaival a feltaláló, asztronauta és tudós dr. Reed Richarddal közel jut ahhoz, hogy élete álma valóra váljon: egy ürexpedíció tagja lehessen, amely útja során fényt deríthet az emberi genetikai kód titkaira, s ezzel az egész emberiség javát szolgálhassa...

– Egyik napról a másikra nagyon népszerű lettél.

– Igen... Számos magazin közölte a fotómat. Mellékszereplője voltam a Never Been Kissed című mozifilmnek, az Idle Hands című moziban Mollyt alakítottam, a Paranoidban az enyém volt a sztárszerep. A Dark Angel című filmsorozattól sokat vártam, sokat kaptam. Egyre több magazin címlapján szerepeltem. A sorozatok kategóriájában a Golden Globe-murin a legjobb új színésznőként nomináltak a díjra, amit – sajnos – egy másik színésznő csípett el előlem. De maga a nomináció is ér valamit, nem?

– Mi okoz gondot?

– A súlyfelesleg. Anorexiával küzdöm. A családomban mindenki túlsúlyos. De én gyermekkorom óta vigyázok a vonalaimra, mert hiszen ebben az évben is szép feladatok megoldása vár rám, s ha felszedek néhány kilót – tízet, húszat –, már nem leszek az az „álomalak”, akire Hollywoodban oly régtől vágyanak...

B. Z.

Abszolút viccek

Pletyka

- Mi az abszolút pletyka?
- ???
- Amikor a néma elmondja a süketnek, hogy a vak látta a bénát szaladni.

Abszolút rendőr

- Ki az abszolút rendőr?
- Aki letartóztatja a gyilkos galócat és a lopótököt is!

Fafejú

- Ki az abszolút fafejű?
- ???
- Aki ha megvakarja a fejét, szálka megy a körme alá.

Égbolt

- Mi az abszolút lehetetlen?
- ???
- Az Égboltban vásárolni.

Peches

- Ki az abszolút peches?
- ???
- Aki magába roskad, és mellé esik.

Gyanakvó

- Ki az abszolút gyanakvó?
- ???
- Aki mielőtt kesztyűt húz, belenéz, hogy nincs-e benne az ellenség keze.

Nagyképűség

- Mi az abszolút nagyképűség?
- ???
- Amikor egy giliszta azt mondja, hogy horgászni megy.

Üres könyv

- Mi az abszolút üres könyv?
- ???
- Az íratlan szabályok könyve!

Két kopasz

- Mi az abszolút lehetetlen?
- ???
- Hogy két kopasz hajbakapjon.

Abszolút lehetetlen

- Mi az abszolút lehetetlen?
- Kerek szobában, sarokba szorítani valakit.

Úszóbajnok

- Ki az abszolút úszóbajnok?
- Aki képes hosszában átúszni a befagyott Dunát.

Béka a jósnőnél

- A béka elmegy a jósnőhöz, aki a kristálygömbje segítségével azt jóslja neki:
- Nemsokára találkozni fogsz egy csinos lánnyal.
 - Mire a béka:
 - És hol találkozunk, a tóparton? A partnál?
 - Nem! Biológiaórán.

Kenguru

Új kenguru érkezik az állatkertbe, be-teszik egy körbekerített karámba. Másnap reggel a gondozók odakint találják. Erre építenek egy új, 4 méter magas kerítést, ám másnap reggel megint sikerül kijutnia.

Erre építenek egy 10 méter magas kerítést. A helyzet másnap reggel is ugyanaz. Ekkor már 15 méterre emelik a kerítés magasságát.

A szomszéd ketrecben lakó teve megkér-di a kengurutól:

- Te, mit fogsz csinálni, ha 50 méter ma-gasra emelik a kerítést? Akkor is ki tudsz majd jutni?

- Persze - válaszolja a kenguru -, de csak akkor, ha továbbra is elfelejtik bezárni a ka-put...

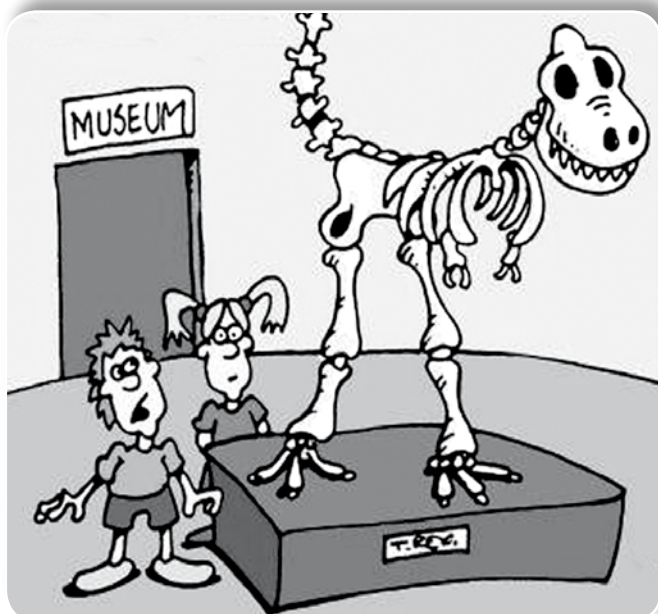
Majom a ketrecben

Két majom ül a ketrecben. Mindkettő ba-nánt eszik, de az egyik nem hámozza meg, hanem csak úgy eszi. A másik megszólal:

- Te nem hámozzod meg?
- Minek? Tudom, mi van benne.

Húséges fajta

- Mennyibe kerül ez a kutya?
- Ötezer forintba.
- És húséges fajta?
- Meghiszem azt! Már vagy ötször elad-tam, és reggelre mindig visszajött!

- Itt nem etetik az állatokat eléggé, ugye?

- Mindig ez történik az utolsó szem földimogyoróval...

Szenvedő

– Milyen ige a „ver”? Cselekvő vagy szenvedő? – kérdezi a tanár úr Pistikétől.
– A tanár úrnak cselekvő, nekem pedig szenvedő...

Kedvenc író

Irodalomórán:
– Pistike, neked ki a kedvenc íród?
– A papám. Ő szokta írni az igazolásokat, amikor nem jönök iskolába.

Szúnyog

Az iskolában Pistikének óriási piros folt van az arcán. Megkérdezi a tanárnő:
– Pistike, mitől olyan piros az arcod?
– Megcsípett egy szúnyog.
– Ne füllets egy szúnyogcsípéstől nem lehet olyan piros!
– Igen, de a bátyám az ásóval akarta lecsapni.

Alföld

– Mi az alföld? – kérdezi a tanárnő.
– Sajnos nem tudom – feleli a gyerek.
– Sanyika, segíts Csabának!
– Az alföld nagy kiterjedésű síkság.
– Hallod, Csaba? Ez egy pontos meghatározás.
Tehát mi az alföld?
– Az alföld egy pontos meghatározás.

Hazudós gyerek

– Mama, az iskolában azt mondták, hogy állandóan hazudok!
– De Pistike, te még nem is jársz iskolában!

Olaszország államformája

Pistikét történelemórán felszólítja a tanár.
– Pistike, mondd meg, mi volt Olaszország államformája a második világháború alatt!
Pistike nézegeti a térképet, majd bizonytalanul megszólal:
– Háááát... csizma?

Névváltoztatás

Bemegy az indián a hivatalba:
– Szeretném megváltoztatni a nevem.
– Miért?
– Mert hosszú.
– Mi a maga neve?
– Messzeszálló Színaranynyílvesző Mely Mindig Célba talál.
– És mire szeretné megváltoztatni?
– Zutty.

Beteg tehén

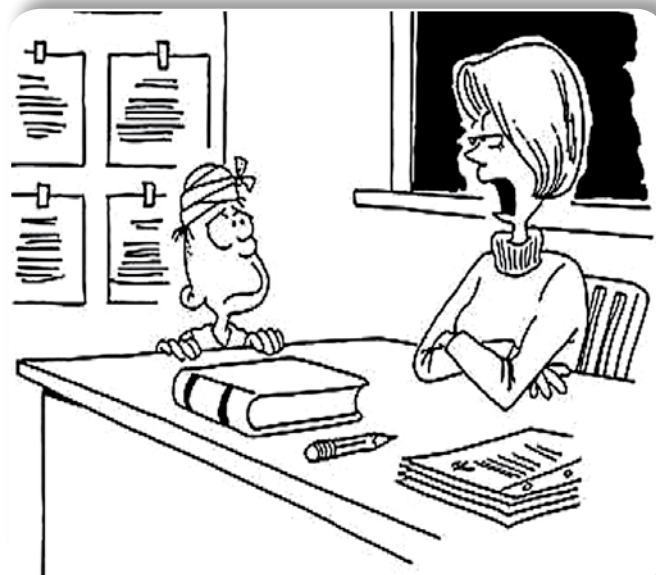
János bácsi pipázva álldogál a kapuban. Mihály bácsi vezet egy tehenet épp a kapu előtt.
– Mihály bácsi, hova viszi azt a tehenet?
– Az orvoshoz.
– Miért? Beteg az a tehén?
– Nem beteg az.
– Nem ad elég tejet az a tehén?
– Húszt litert tejel mindennap!
– Nem borjadzik az a tehén?
– Dehogynem, a tavasszal hármat is borjadzott!
– Az Isten szerelmére, akkor minek viszi az orvoshoz?
– Mert az övé.

Faragás

Az öreg székely nekiáll reggel egy nagy farönköt faragni. Elmegy a háza előtt a szomszédja és megkérdi:
– Mi lesz abból, szomszéd?...
– Ebből, fiam, gerenda! – válaszol a székely.
Nem sokkal később a szomszéd megint elmegy a ház előtt, látja, hogy az öreg még mindig nagy munkában van, ugyanazt a rönköt faragja egyre kisebbre.
– Hát mégis, mi lesz ez szomszéd?
– Ebből, fiam, kocsirúd.
Dél tájékán a székely térdig érő forgácsban ül, és még mindig farag. A szomszéd újra kíváncsiskodik:
– Mi lesz ez?
– Ebből, fiam, székláb.
Estefelé már nagy halom forgács gyűlik össze az öregnél, de ő még mindig farag. A szomszéd naná, hogy ismét érdeklődik:
– Kicsi ez széklábnak is, mégis mi lesz ez, szomszéd?
Mire az öreg:
– Ebből, fiam, fogpiszkáló... ha el nem rontom megint...

Sakkozó ló

A székely bácsi sakkozik a lovával. Ezt látva átszól a szomszéd:
– A csudába, magának ilyen okos lóva van?
Mire a székely gúnyosan:
– Méghogy ez okos? 3:1-re vezetek...

– Még sohasem hallottam, hogy valaki izomlázat kapott volna a gondolkodástól.

– Nincs kapás. Tartsunk egy ebédszünetet azon a szigeten!

Kalapis Zoltán

Egy „udvari” zseni a XVIII. századból: Kempelen Farkas

(Részletek)

Ha valaki ma Kempelen Farkas nevét hallja, akkor sakkozógépre gondol: erről volt nevezetes a maga korában, így maradt meg az emlékezetben egészen napjainkig. Ő megütközött azon, hogy a fejedelmi udvar válogatott közönségének figyelmét is a mozgó, kezében hosszú szárú szipkát szorongató, faragott török figurája kötötte le, s közben rá se hederítettek azokra a találmányaira, amelyek ennél sokkal jelentősebbek voltak. Hiába, a látvány, a varázslat, a csoda mindig is jobban feltűzelte az emberek fantáziáját, mint a komoly teljesítmény, a tudomány. Ebbe beletörődve, s feledve bánatát, nem maradt más hátra, mint tenni dolgát, bámulatos kitartással, szívósan s olykor megengedni magának, hogy sütkérezzen az olcsó népszerűség fényében.

Ő maga nem sokra becsülte „elmés szerkezetét”, játékszernek, „csekélységnek” tartotta, ellenfelei viszont hókuszpókuszos szemfényvesztéssel is vádolták, azt mondták róla, hogy csepűragásra, vásári komédiázásra adta a fejét. A bűvölte már azért is hat napjainkig, mert szerkezete, működése titok maradt, csak találgatni lehet, hogyan is funkcionálhatott. Valójában nem tudunk sokkal többet annál, mint amennyit a korabeli sajtó, az 1780-ban induló első magyar nyelvű újság, a Magyar Hírmondó megírt róla: „Ez a faragott ember képe azon asztalnál ülven, amelyen a shtábla vagyon, sokféle kerekek, rugók és emelőrudacsok erejével magamagában a kezét felemeli, leereszti, az ujjait öszveteszi, letészi, s akképpen rakosgatja, hogy az ellene játszó személy teljességgel meg nem csalhatja, de egykönnyen meg sem győzheti.” (1782. december 4.)

(...)

A sakkozógépet egyszerűen nem lehet megkerülni, még akkor sem, amikor a szándékunk elsősorban az, hogy Kempelen Farkas bácskai és bánáti kapcsolataira hívjuk fel a figyelmet: a bánáti telepítési biztos munkásságára, a bácskai (apatini) manufaktúrák működtetőjére, a Ferenc-csatorna építésében betöltött szerepére.

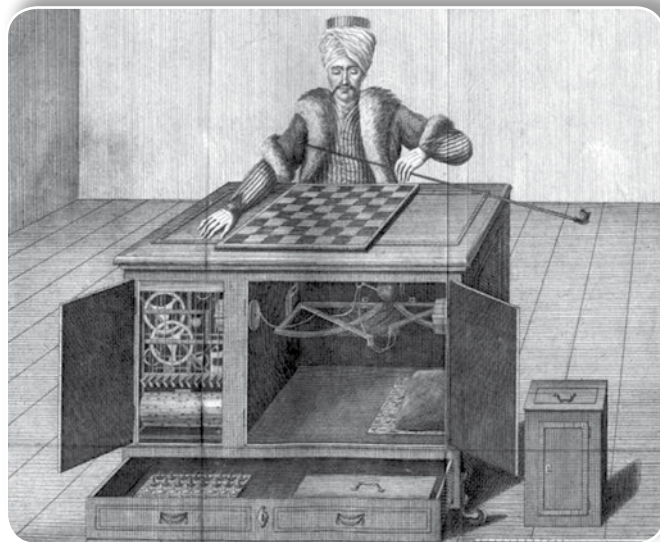
De ki is volt valójában ez a Kempelen Farkas?

Ha azt mondjuk, hogy a „jóságos” Mária Terézia kedvenc főtisztviselője, akkor már sokat elárultunk róla – 1755 és 1798 között, azaz negyvenhárom éven át állt az udvar szolgálatában –, de persze mégse minden, mert legkevésbé lehet őt elképzelni körmölgető aktakukacnak, bürokrata aktatologatónak, mint netán azt a tisztviselő szó sugallná.

(...)

Kortársa, Csokonai Vitéz Mihály, nem rá gondolt – valószínűleg nem is ismerte –, amikor némi büszkeséggel leírta, hogy a „magyarok közt is terem alkalmas zseni”, de akár rá is lehet vonatkoztatni. Ő valóban egy született lángelme volt, a XVIII. század egyik európai formátumú zsenije. Még abban az értelemben is az volt, hogy kora nemigen ismer fel azt a többletet, amely a lángelméket a tehetségektől megkülönbözteti. De ebben talán nincs is semmi rendellenes, hiszen a zseniket arról is fel lehet ismerni, hogy túlmutatnak korukon, előlegezik, elővetítik a jövőt. Az udvar, de Mária Terézia is csak kihasználta talentumát, hogy elmés szerkezeteivel szolgálja és szórakoztassa, vagy éppen növelje udvartartásának fényét.

(...)

Kempelen hajlama a technika és a mechanika világához nem volt sem egészen újkeletű, sem ismeretlen, hiszen már 1765-ben, a nagy himlőjárvány idején, amikor II. József fiatal felesége is áldozatul esett a kórnak, Mária Terézia pedig szerencsés véletlen folytán átvészelte a bajt, olyan „csodaágyat” tervezett a lábadozó uralkodónőnek, amely kereken mozgott, le- és felemelhető volt, támlája pedig mozgatható, fekvő- és ülőhelyzetbe hozható. A különleges fekvőhelyet, a mai kórházi ágyak elődjét, tervei alapján 1772-ben két példányba újra elkészítették az uralkodócsalád tagjai részére.

Az igazi áttörés azonban 1769-ben történt, amikor az álmélkodó udvari nép előtt bemutatta a sakkozógépét. Mindenkinek leesett az álla a tökéletesen működő masina láttán. Híre gyorsan terjedt, egész Európa – az udvarok népe, a tudomány világa – róla beszélt, megjelenése elhomályosította a XVIII. században oly népszerű és elterjedt muzsikológépek, zenélőórák, harangjátékok és mechanikai bábjátékok egyébként roppant élvezetes működésének látványát. Ennek folytán udvari előléptetése senkit sem lepett meg, sőt, tapssal fogadták.

A sakkautomatát az alkalom szülte, presztízsből jött létre. Egy udvari ünnepségen, amelynek egyik szervezője a minden lében kanál Kempelen volt, két francia mutatványos is szerepelt, akik a mágneses elhajlások és erőhatások ügyes alkalmazásával szórakoztatták az ámuló-bámuló arisztokrata közönséget, miközben, hatáskeltés céljából, még a szemük is szikrázott a delejes tűztől. Kempelen magyarázta meg az uralkodónőnek, hogy a mágnesesség vonzó és taszító erejével előidéztet jelenségekben nincs semmi ördögös, s hogy szavainak még nagyobb nyomatékot adjon, hozzáfűzte azt is, hogy ő bizony még a franciáknál is meglepőbb látványosságot tudna elővarázsolni. Szerencséjére, vagy éppen szerencsétlenségére, az uralkodónő szaván fogta, és ő, mit tehetett mást, megígérte, hogy az egyik soron következő alkalommal majd ő fogja szórakoztatni az udvar szennációra éhes, léha népét.

A fáma szerint Kempelen visszavonult pozsonyi műhelyébe, s fél év alatt megalkotta sakkozómasináját.

Az udvari bemutatkozás fényesre sikerült, s mint utóbb kiderült, világraszóló eseménynek bizonyult. A csillogó bálterem közepén kapott helyet a titokzatos apparátus, majd bevonult a mester, meghajolt a csá-

szári család előtt, és egy szertartásos mozdulattal lehúzta róla a lepel. A széken egy turbános, kaftános, kiszínezett arcú török fabábú ült, előtte egy íróasztal alakú, kereken guruló láda. Most újabb rítus következett: Kempelen kinyitotta a „kaszni” fiókjait, ajtóit, bepillantást adott a bábú testébe is. Így a közönség meggyőződhetett, hogy belsejében nincs elbújtatva senki, ott csak kerek, csavarok, rúgók vannak. Pedig volt. A mutatványnak ezt a részét Kempelen is úgy követte el, mint a mai szemfényvesztők, akik mielőtt kettéfűrésznék „áldozatukat”, szintén kinyitogatják szerkezetüket, mintegy igazolásul, hogy semmi turpisság nincs a produkcióban.

A „kegyes család” után jött az előadás érdemlegesebb része: Kempelen kivette a hosszú száru szipkát a török kezéből, felhúzta a szerkezetet, amit később többször is megtett, s hallani lehetett a mechanizmus óraszerű működését.

Megkezdődött a sakkjátszma. Mindig a török kezdett, majd az ellenfél húzása után biccentett egyet fejével, körülhordozta tekintetét a táblán. Lépett egyet, s ezt egy koppantással jelezte. A sakkot két fejbólintással „mondta” be, a sakk-mattot hárommal. Erre az utóbbira sűrűn sor került, mivelhogy úgyszólván minden játszmát megnyert.

Óriási sikere volt. Az automata működésének titkát senkinek sem árulta el, s így még a misztérium homálya is körülöngte produkcióját. Egy ideig szórakoztatta a közönséget, majd meglegelte a bohóckodást: bejelentette, hogy a masina elromlott, javítása nehézségbe ütközik, szinte képtelen megreperálni. Időközben arra is rádőbbsent, hogy a Mária Terézia iránti engedékenysége, meg hát a becsvágya is, elég sokat rontott tudósi reputációján, tapasztalhatta, hogy azok az emberek, akiknek a véleményére adott, nem a legjobb szemmel néznek a bűvészkedéssel is egybekötött munkásságára. Ez aztán az életművére is rányomta bélyegét.

(...)

Kempelen sírba vitte titkát. Tőle semmilyen hiteles leírás nem maradt fenn, de azoktól sem, akikkel megosztotta a sakkautomata rejtélyét. Két kortársának könyvéből azonban értesülhetünk feltételezett működéséről. A sakkautomatát barátja, Karl Gottlieb von Windisch, Pozsony tudós polgármestere örökölte meg rézkarcán egy 1783-ban közreadott kötetében, a Drezdában élő, élesszemű Feiherr Hasep Friedrich zu Rackwitz viszont, megfigyelései alapján, 1789-ben, ugyancsak önálló kötetében leírta és le is rajzolta lehetséges működésének egyik változatát. Ezt egészítette ki Ernest Boeckmann heidelbergi professzor saját feltevéseivel. Annál többet, amit ők kifejtettek, a világ ma sem tud.

Ezek szerint a kiszemelt sakkozó törökülésben foglalt helyet a ládában, s az ajtó kinyitogatása közben különböző testhelyzetekben húzódott félre, azt a látszatot keltve, hogy a láda üres. A sakktábla mágneses volt – a két francia bűvész is ennek alkalmazásával végezte mutatványát, erre mondta Kempelen, hogy érdekesebbet is tudna csinálni –, minden mező alatt hegyezett fémdarabok függtek. Amikor az ellenfél felemelte a bábút, megszűnt a mágneserő és a fémdarab leesett. A lépéseket így könnyen fel lehetett ismerni, s a láda ideiglenes lakója a játszmát rekonstruálhatta is zsebsakkján.

Egy másik feltételezés szerint periszkóphoz hasonló rendszert dolgozott ki, amelyen a török állandóan lefelé szegezett szemével keresztül egy homályos üveglapra vetítette a sakktáblát és a rajta levő bábukat.

Mai szemmel nézve a segítő társ elrejtése nem tekinthető nagy teljesítménynek. Ez volt a szemfényvesztés, a többi már mechanika. Így a sakktábla belső megjelenítése, azaz annak megoldása, hogy a sakkozó a láda sötétjében is „lássa”, mi történik kint a hatvannégy mezőn, sokkal több leleményt, még több tudást igényelt. Annál is inkább, mert az ellenfél nem volt köteles bemondani lépéseit, a bent ülőnek ezt valamilyen úton észlelnie kellett. Kempelen ezt zseniálisan oldotta meg, alighanem éppen a mágneses táblával. Az pedig már egyenesen

mesteri munka volt, a lángelme bravúrja, ahogy a török mozgatásának nyitját megtalálta. Módszerére a már idézett heidelbergi professzor is rádőbbsent. Szerinte a sakkozó nem úgy tette meg a lépéseket, ahogy azt Rackwitz ábrázolta rajzán, azaz nem saját karját dugta a bábú karjában, hanem egy pompásan elképzelt és megvalósított „távírányító” emelőszerkezetet hozott működésbe. „Lépéskor a török karja a párnáról fölemelkedett és mintegy arasznyi magasságban a kiszemelt sakkfigura fölé kormányozódott – írja Tarnóczy Tamás Kempelen egyik könyvének előszavában –, majd szétnyitott ujjakkal megfelelő helyzetbe ereszkedett, ujjait összezárva a bábút megfogta, fölemelte, az új hely felé vitte, ahol a bábút letette, visszament a helyére és a párnára ereszkedett. Hasonló művelettel vette el előre az ellenfél leütendő bábuját, és a tábla mellett az asztalon helyezte el. Ezután tette meg saját lépéseit az előbbinek a helyére. Nem lehet a leírásokban fölismeri, hogy Kempelen lényegében az első manipulátort találta föl, egyben utat mutatott a robotgépek korszaka felé, kétszáz évvel azok megjelenése előtt... Az említett manipulátor megszerkesztése forradalmi tett volt, amivel a föltaláló nemcsak az összes korabeli automatát, hanem korát is megelőzte.”

Ez volt valójában a távírányítással működő gépek ősalakja. A mai számítógépes sakkautomaták szerkesztőinek ilyen gondjaik nincsenek, ők egyébként is a gépben ülő sakkozót próbálják helyettesíteni, az embert magát, mégpedig nem is akarhogy, mert egy legutóbbi próbán a sok ezernyi lépésváltozatokkal betáplált számítógép „világba” jött szemben is megállta a helyét.

(Kalapis Zoltán *Lentségi arcképcsarnok* című, a *Forum Könyvkiadó gondozásában napvilágot látott 2001-es kötetéből*)

Kedves Olvasó Tanulók!

Amikor e sorokat olvassátok, már lezajlott a Jó Pajtás sakkturnája: bizonyára nagy élmény volt! Ehhez illeszkedik mai rovatunk. Egy művelődéstörténeti tanulmánykötetből, **Kalapis Zoltán** (1928–2005) *Lentségi arcképcsarnok* című könyvéből azt a részletet emeltem ki, amelyben a Délvidéken is jelentős munkásságot kifejtő Kempelen Farkas, a XVIII–XIX. század fordulópontjának polihisztorja nevezetes sakkozó gépet mutatja be a szerző. Kalapis cikke a tudományos kutatás és a szépirodalom határmezsgyéjén elhelyezkedő esszé tanulmány rendjébe sorolható. Az ilyen publicisztikai műfajok is fontos részét képezik valamely irodalmi kultúrának.

Lovász Loretta bácskerei 7. osztályos tanuló megfogalmazta rovatunk számára, hogy miként olvasta és értelmezte Tolnai Ottó *Ördögfej* című regényének részletét. „Az író a részletben leírja a számára ismeretlen dolgokat, a mozi, a háborút. (...) Megemlíti a város közepén lévő óriási házat, amelyet a Tisza partján vizes homokból próbált meg kicsöpögtetni. Az író félelemmel töltötte el, és titokzatos volt számára három dolog, a mozi, a háború és a ház a tulajdonossal együtt. De őt mégsem ez foglalkoztatta, hanem a nyár folyamán csöpögtetett homokvár sikeressége. Egyes mozdulatokat a homok csepegtetéséről olyan részletesen megjeleníti, hogy szinte maga elé tudja képzelni az olvasó. Az író gyermekkorának talán legszebb pillanatait ismerhetjük meg a részletben” – írja. Az utolsó mondatra hivatkozva lenne egy megjegyzésem. Ugye, Loretta, kissé megmosolyogtató volna azt hinni és állítani, hogy az író számára ismeretlen világ a mozi világa, vagy hogy őt töltik el félelemmel ezek az ismeretlen dolgok. Az utolsó mondatból ugyanakkor látszik, hogy tisztában vagy vele: nem az íróról beszélünk, hanem a történet elbeszélőjéről, vagy narrátoráról, aki gyermekkori önmaga. E kettő között különbséget kell tenni! Küldjük a jutalomkönyvet!

Bence Erika

Google szupertelefon

Már nálunk is megjelent a Google telefon, a HTC által gyártott Nexus One. Szinte minden tulajdonságában veri a jelenlegi okostelefon-mezőnyt, talán nem véletlenül aposztrofálták a bemutatón az első szupertelefonnak a piacon.

Nehéz sorba állítani a most már biztossá vált információáradatot, de röviden annyit érdemes tudni, hogy megdöbbenően gyors a készülék, gyönyörű kijelzője van, az Android 2.1 pedig egyértelműen webre született.

A mobil első felét nagyjából kitölti a 3,7 hüvelykes AMOLED kijelző. A gépház belsejében természetesen az 1 gigahertzes Snapdragon processzor duruzsol, a mobil hátulján pedig egy 5 megapixeles kamera bújik meg egy LED-vakuval együtt. A Nexus One támogatja a szokásos GSM-frekvenciákat, nem hiányzik belőle sem a Wi-Fi, sem a GPS, sem a HSDPA, sem a sztereó Bluetooth támogatás, a HTC csúcskészülékeihez híven teljes felszereltséget kapott. A Snapdragon erejéből futja hardveres 3D gyorsításra is. Tárhelyből fél gigabájt belső flash-memória és ugyanennyi RAM jutott, microSD-kártyából pedig gyárilag egy 4 gigabájtos jár hozzá, de ez szabadon bővíthető.

A Nexus One natív MPEG4-támogatást is kapott, a funkciók között mazsolázva pedig olyanokat találunk, mint a közvetlen YouTube-feltöltés, a Facebook-integráció, illetve az egyéb közösségi szolgáltatások erős támogatása. A widgetekből eddig sem volt hiány, de a Google még többet ígér, s a felhasználóbarátság jegyében az eddigi 5 home panel helyett is több lett. A bemutatón látszott, hogy rezzenéstelen gyorsasággal lehetséges az oldalak között lapozni, s az sem töri meg a vizuális teljesítményt, ha a felhasználó egy élő, animált háttérképet állít be.

Az alapprogramok között megújult a galériaszoftver, ami szintén csábítóan hat. Az albumok és a képek között úgy lehet görgetni, mintha egy statikus grafikát csúsztatnánk a kijelzőn, sőt a szoftvert még látványosabbá tették a gyorsulásmérőből jövő jelek felhasználásával. Ha megdöntjük a kijelzőt, akkor a képek is dőlnek!

Ennél jóval ütősebb, hogy integrálták a Google hangfelismerő megoldását, így mostantól kezdve minden szövegmezőbe lehet beszéddel „írni”. Sőt, olyan komplex feladatok is elérhetőek egy egyszerű hangparancs által, mint egy navigációs cél beállítása és a turn-by-turn navigáció elindítása. Egy nemrég bemutatott keretében a Google-fejlesztő a „navigate to Ikea” kifejezést mondta be, mire a telefon a GPS-koordinátával megtámogatott Google Maps-keresés által lokalizálta a legközelebbi svéd bútorboltot, majd a Google Maps alkalmazásban el is indította a navigációt!

Egy másik példával azt mutatta be a fejlesztő, hogy mostantól a pötyögés helyett akár fel

is lehet mondani az emaileket is – ezek után talán már nem is fog annyira hiányozni a fizikai billentyűzet. Kérdés persze, hogy a szoftver mennyire kezeli jól az akcentusokat, illetve mit kezd a szlenggel vagy a beszédhibával. Természetesen egyelőre csak angol nyelven elérhető a beszédfelismerés, és magyarul valószínűleg soha nem születik meg ez a fejlesztés a Nexus One-ra (túl kicsi piac, túl bonyolult nyelv).

Az Android 2.1 bemutató része volt még a Google Earth is, amely immár mobilon is tökéletesen fut. Ugyanaz a látvány, ugyanaz a funkcionalitás, mint amelyet desktop környezetben megszokhattunk, sőt kicsivel még simábban is futott a bemutatón, mint amit egy átlagosnál kicsit gyengébb PC lenne képes produkálni. A nyitott operációs rendszer határait persze nem lehet körberajzolni pár alkalmazással, a többi már a szoftverfejlesztő cégeken múlik. A Nexus One jelenleg kuriózum, viszont pár hónap múlva már több egyenrangú partnere is biztosan lesz. Ha más nem, akkor a Sony Eri-

sson Xperia X10, ami szintén Androiddal és Snapdragonnal felvértezve érkezik, bővítve a fejlesztők számára a nagy teljesítményű Android készülékek piacát.

Aki rászánja magát a vételre, az meglepheti magát egy extrával is. A fémborítású készülék hátlapján lévő szürke csíkra két sornyi szöveget gravírozthat minden egyes vevő, megkoronázva ezzel az egyébként is „coolnak” számító mobilt. Habár a Nexus One önmagában nem egy világmegváltó készülék, de az Android 2.1 és a tökéleteshez közeli hardverkombináció magasra teszi a lécet a jövő okostelefonjai előtt – ez is volt a Google célja. Kedvező ára miatt pedig tényleg azt lehet mondani, hogy ez egy igazi iPhone-gyilkos...

HOROSZKÓP

KOS

Nagyon pozitív napokat élsz meg, tele vagy energiával és erővel, és végre pihensz is. Bár van néhány feladat, amit el kell látnod, ezek nem járnak túl nagy kellemetlenséggel. Viszonylag nehezebb lesz azonban elviselni egy barátodat, aki folyamatosan a szerelmi problémáit ecseteli neked.

BIKA

Nem bánod, ha a barátaid kihagynak néhány közös programból, mert elfelejtnek értesíteni, de a titkolózás kifejezetten idegesít. Biztos vagy benne, hogy nem pont neked szerveznek valamilyen meglepetést? Légy egy kicsit türelmesebb! Ne feszítsd túl a húrt, elégedj meg a sokkal, ne tarts igényt mindenre.

IKREK

Feszült hangulat lehet úrrá rajtad, s nehezen birkózol meg a kihívásokkal. Minden apróság képes kihozni a sodrodból. Egyik pillanatról a másikra a kevésbé kedves éned kerül előtérbe, s bizony alaposan megsértethsz embereket. Nem baj, ha az asztalra csapsz, csupán kicsit megfontoltabban tedd!

RÁK

Teljesen le vagy merülve egy jó buli után. Legszívesebben egész nap ágyban maradnál, de szólít a kötelesség. Egyszer még meg fogják hálálni a rokonaid, hogy ilyen áldozatkész vagy, csak győzd kívánni! De te is kérhetsz segítséget, ha úgy alakul. Nyugodt, problémáktól és nehézségektől mentes napok következnek.

OROSZLÁN

Ezeket a napokat a szellemi felfrissülésre szánod. Most olyan tudományos dolgokkal foglalkozol, amelyek eddig kimaradtak a látószögedből. Élvezed, ahogy gyarapszik a tudásod, s egy-egy vita során kamatoztatni is tudod majd a most olvasottakat. Ha régóta ácsingózol egy új telefonra vagy iPod-ra, szerezd meg magadnak!

SZŰZ

Úgy érzed, kedvetlen és erőtlen vagy, sőt, egyenesen buktatókkal teli az előtted álló út. Egy biztos, bármennyire levertnek, fáradtnak és nyugösnek érzed magad, ne próbálj erőlködni és küzdeni bármi áron a nehézségek ellen – ez most felesleges. Inkább légy türelemmel néhány napig, hisz már szombatra erősen javul a helyzet, s visszanyerheted régi önmagad. A hétvégén pihenj sokat.

MÉRLEG

Rengeteg feladatod van, amit el kell látnod, így nem hódolhatsz az édes semmittevésnek. Ha jól osztod be az idődet, azért jut pár óra regenerálódásra is. A lényeg, hogy koncentrált és következetes légy, akkor nem történhet baj, s mindennel végezni fogsz. Teljesen mindegy, hogy mi hozza meg a napokban számodra a változást, most ragadj meg mindent, amit tálcán kínálnak.

SKORPIÓ

Nem szívesen látod be, ha nincs igazad, de most muszáj vallanod a családnak. Mindemellett kifejezetten rosszul esik, hogy folyamatosan azt lesik, hol és miként hibáztál. Ez egyáltalán nem fair, hiszen ők sem makulátlanok. Elsősorban magadért vagy felelős, mások esetében nem vállalhatod mindig fel a megmentő szerepét. Ezt ne feledd!

NYILAS

Szeretnéd, ha a barátaid ellátogatnának hozzád, hiszen rengeteg mondanivalód lenne. Tisztáznod kell némi félreértést a közelmúltból, ami most árnyékot vet a kapcsolatokra. Figyelj arra, hogy a hangvételed könnyed és ne vádló legyen! Ezekben a napokban több odafigyelésre és gondolkodásra lesz szükséged, hogy jó megoldást találj az átmeneti problémákra.

BAK

Semmi kétséged nincs afelől, hogy még sokat kell tanulnod. De vannak dolgok, amelyekben profi vagy, s ezt mindenkinek el kell ismernie, különben nagyon megharagszol. Még ha problémái is vannak veled az alakidnak, ezt be kell látnia! Oszd meg a családdal a sikerélményeidet, a mosolyod elégedettséggel töltsd el őket.

VÍZÖNTŐ

A szerelmi életed nem a legjobb mostanában. Kissé frusztrál is, hogy a szimpátiád nem mutat érdeklődést a te igényeiddel kapcsolatosan, miközben te minden rezdülését lesed. Kicsit kibillent az egyensúly köztetek, nem gondold? Minden vágyad az, hogy végre megbecsüljenek, nagyra tartsanak, elismerjék a cselekedeteidet.

HALAK

Szükségesen mutatod ki az érzelmeidet, környezeted alig tud követni. A baj csak az, hogy nemcsak te, mások sem tudnak ezzel a helyzettel mit kezdeni, közeledésüket és jó tanácsukat szinte zaklatásnak veszed. Csütörtökön éled meg az érzelmi mélypontot, bánj óvatosan a szavakkal, mielőtt valakit nagyon megbántanál.

A barátságról mondták

„...nincsen szebb kora az emberiségnek, mint az első ifúság évei. Azon láncok, melyek akkor köttetnek, nem szakadnak el örökké, mert nem a világban kerestünk még akkor barátokat, hanem a barátjainkban leltük fel az egész világot.”

(Kölcsey)

„A jó sors szerzi, a balsors próbára teszi a barátokat.”

(Seneca)

„Barát az, aki akkor is velünk tart, amikor az egész világ ellenünk fordul.”

(Alban Goodier)

„Nem sokra megyünk a barátságban, ha nem vagyunk hajlandók megbocsátani egymásnak apró hibáinkat.”

(Jean de La Bruyère)

„Az igazat szóló ellenség messze kívánatosabb a színlelő barátnál, aki kedved szerint beszél.”

(Euszebiosz)

„Senkit se válassz magadnak barátul, mielőtt meg nem vizsgáltad, hogyan viselkedett előző barátaival.”

(Iszokratész)

„Az ember sokszor könnyebben elviseli két ellenségét, mint egy barátját. Oka egyszerű: az előbbieket kiszámíthatók, míg az utóbbiban nagyot lehet csalódni.”

(Dr. Németh Endre)

Olyan idegesítő, hogy...

Mindenki tudna válaszolni erre: mi idegesítő a másik nemből? Nos, hosszú kutatások rövid summázata következik most.

A fiúkat felettébb idegesíti, hogy...

- a lányok mindig puszognak a barátnőikkel;
- állandóan vihorásznak a többi csajjal, és mindig elpityerednek egy szerelmes filmen;
- csoportosan mennek WC-re;
- egymás ruháit hordják;
- óráig dumálnak, és sminkelik magukat;
- étteremben csak salátát rendelnek, a többiből is csak csipegetni hajlandóak;
- szappanoperákat néznek, és részletesen megtárgyalják az eseményeket a barátnőikkel;
- általában túl sokat beszélnek;
- simán elalszanak egymás mellett, puszigatják egymást;
- a polcaik roskadoznak mindenféle mütyöröktől és apró tárgycskáktól;
- imádnak hangosan és falsul énekelni nyilvános helyeken, persze csak a többi barátnővel;
- mindig nyilvános helyen akarnak randizni, lehetőleg ott, ahol tutira összefutnak egy ismerőssel;
- egyszerre legalább három dolgot csinálnak.

A lányoknak nem tetszik, hogy...

- a fiúk állandóan csak a fociról, meg az autókról beszélnek;
- nem veszik észre a lányon az új ruhát vagy frizurát;
- kijelentik, hogy „tisztá hülyeség a legjobb barát”, nekik csak haverjaik vannak;
- abban a tudatban élnek, hogy a sült krumpli tápláló zöldségféle;
- úgy általában nem fordítanak figyelmet a helyes táplálkozásra, fogalmuk sincs a vitaminokról meg a kalóriákról;
- sokkal szívesebben táncolnak egyedül, mint lányokkal;
- nem öltöznék fel télen rendesen, „évszaknak megfelelően”;
- ha megfáznak, azonnal otthon maradnak, és végrendeletet fogalmazgatnak magukban;
- szeretnek csúnyán beszélni;
- soha nem találhatnak meg semmit a hűtőben;
- egyszerre csak egy dologra képesek.

A lista persze nem teljes, de azért elég tipikus. De mi lenne a lányokból, ha felhagynának a pusmogással, ha nem törődnének a külsejükkel, és ha sohasem sírnának? Akkor már nem is lányok lennének. S mi lenne a fiúkkal, ha folyamatosan fogyókúráznának, minden filmen elpityerednének, és mindent azonnal megtalálnának a hűtőben? Akkor már nem is lenne szükségük a lányokra. Szóval, jó van ez így, ahogy a természet kitalálta. A lányok maradjanak lányok, a fiúk meg fiúk, az összes hibájukkal együtt. Így kerek a világ.

Vidám ébredés a hideg reggeleken is!

Te is nehezebben és morcosabban ébredsz, ha előbb kell felkelned, mint a nap? Rádásul hideg van, gyakran esik az eső, az embernek az utcára sincs kedve kimenni. Legszívesebben ágyban maradna egész nap, de nem teheted meg? Akkor ideje feldobnod a reggeleket.

Ébredj melegben!

Azért, mert kint hideg van, neked nem kell fáznod bent. Éjszakára ugyan le lehet venni a fűtést, ez a szervezetednek is jobb, de reggel borzasztóan rossz érzés hidegben öltözködni. Programozd be a termosztátot, hogy az ébresztőd előtt kap-

csoljon be a fűtés, s még legyen is idő egy kicsit felmelegítenie a szobát. Így kellemes melegben fogsz ébredni, s sokkal jobban érzed majd magad.

Napi zene

Már este válaszd ki, azt a zeneszámot, amire reggel fel szeretnél ébredni. Programozd be a hifit, hogy elindítsa ébresztésként. Ha erre nincs lehetőség, amint kipattansz az ágyból, hallgass zenét. Sokkal jobban fog indulni a reggel.

Illatok

Amint felébredsz, izzítsd be a párologtatót is! A kedvenc illóolajod pillanatok alatt körül-

lengi majd a lakást. Friss illatot válassz, lehetőség szerint, amittől hamarabb felélednél.

Finom falatok

Úgy kalkulálj az idővel, hogy mindig legyen a reggelizésre is. Ha nyugalomban eszegethetsz a kedvenceidből, sokkal harmonikusabban indul majd a napod. Kortyolj mellé forró teát mézzel, s már nem is lesz problémád az ébredéssel.

Az első pillantás

Ha nem akarsz bal lábbal kelni, nagyon jó módszer, hogy az ágyad mellé teszel valamit, ami mindig mosolyra fakaszt. Ha

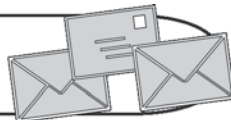
reggel ezt látod elsőként, már fél siker, egy pozitívummal indul a nap, s nagy az esély rá, hogy több további is követi majd.

Egy szép meleg keddi napon az összes alsós magyar tagozat Hajdújárásra utazott. Aznap előbb volt még egy matekóránk (aminek nem örültünk), de gyorsan elmúlt. Az óra végén a tanterem előtt sorakoztunk. Gyalog mentünk a Sajam Hotel elé, ahol a busz várt minket. Végre elindultunk.

Az úton Krisztinával és Lencsivel viccparádét rendeztünk. Végül megérkeztünk a Ludasi-tó partjára, ahol gyönyörködtünk a szép tájban. A tó vize tiszta volt, a szélén nád hajladozott. Magdi tanító néni mindenkit átvezetett a stégen, és belemártottuk a kezünket a víz-

MIZUJS?

A hajdújárási kirándulás

be. A mártogatás után a tanító néni megengedték, hogy focizzunk (amiből verekedés lett). Az utat tovább folytattuk a Palicsi-tó partjára. Ott „őskorosat” játszottunk, így nem volt időnk megnézni a tavat. Játék után elmentünk a Gulyás csárdához, ahol találkoztunk Melitta tanító néni kislányával, Lilivel. A csárdában megebédeltünk, miközben segítgettünk az elsősöknek is az étkezésnél. Ebéd után megtekintettük a csárda állatkertjét, ahol láthattunk struccot, papagájt, halakat, békákat, pónikat, emut, csikót, lámát, lovakat, mangalicát, nyuszikat. Sajnos gyorsan véget ért ez a szép nap, és indulnunk kellett haza. Az úton lehetett tévézni, de mi nem nézhettük türelemesen a műsort, mert a többiek nem tudtak csendben maradni. Újvidékre nagyon fáradtan érkeztünk. Számunkra nagyon szép élmény volt ez a kirándulás.

Hamad Ászim 4.8, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Az EmArt Műhely két növendéke, Berta Klaudia (9 éves) és Ivona Sarvak (11 éves) sikeresen szerepelt egy országos szintű képzőművészeti pályázaton, melynek címe: Én gyűjtöm a szalvétát, és te? A pályázat kiírói összesen négy díjat osztottak ki – négy számítógépet, s ebből kettő a két lány birtokába került. S ez még nem minden. Az általuk megálmodott szalvétát az ALBA cég az év végéig piacra dobja. Képeinken a két leányzó látható, miután kosárba került a belgrádi Tempóban a megérdemelt jutalom.

EMI

A díjazott szalvétarajzok

Utóirat: Gratulál a szerkesztőség!

Berta Klaudia és Ivona Sarvak megérdemelt jutalmukkal

Valahol Európában

Nemrég fiatal budapesti színészek látogattak Csantavérre, hogy előadjanak egy musicalt Valahol Európában címmel.

Az előadás egy szombati napra esett. A színészek közül már ismertünk néhány személyt, mert ők voltak a csobánkai táborban a vezetőink. Már nagyon vártuk őket. A műsor este nyolc órakor kezdődött. A színészek igazi profiként játszották a szerepüket. Nagyon életszerűen adták elő a szindarabot, és nagyon élvezetes volt, annak ellenére, hogy néha eleredt az eső. Ezek a fiatalok is várták, hogy ellátogassanak Csantavérre. Előadás után csak egy pár szót tudtam velük váltani. Azt mondták, hogy örülnek az ittlétüknek. Mi is örültünk nekik. A Valahol Európában című musicalt én már negyedik alkalommal láttam. A négy előadás közül az egyik legjobb volt a budapestieké. A vezetők pár nappal előbb érkeztek, és az iskola tornatermében voltak elszállásolva, így a szünetekben néha összefutottunk. Azt mondták, hogy ez a falu nem is olyan csöndes, ahogy ők gondolták. Tetszett nekik itt, és jó lenne, ha többször is el tudnának ide jutni. Sajnos vasárnap, miután elmentek egy-egy családhoz ebédelni, már indultak is haza.

Remélem jövőre is találkozunk, és felidézzük az elmúlt idők szép emlékeit. Már nagyon várom!

Szabó Sára, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ada

Cseh Károly iskola, 5. b osztály

Rajzórán a tanárónő a Jó Pajtásból mesét olvas fel az osztálynak. Szeretjük ezt az órát, mert halkan beszélgethetünk. Négy órát a duplateremben tartottunk, mert festik a rajzteremet. A rajztanárónő az osztály egyik kedvenc tanárónője. Igaz, néha kisebb zűrzavarokra is sor kerül! – **Lehoczki Anna**

A legutóbbi magyarórán eljátszottuk a Tom Sawyer című regény hetedik fejezetét. Sziráki Mihály játszotta Tomot, Kovács Dobák Orsolya pedig Becky szerepét töltötte be. Az osztály számára izgalmas volt ez az óra. – **Gálfi Kata**

A magyartanárónő négy csoportra osztotta az osztályt. Activity játékot játszottunk, de úgy, hogy a megfejtés közmondás, szólás vagy szóláshasonlat volt.

Műszaki órán a vonalfajtákat és a méretezést tanultuk. Elég sokat jegyzeteltünk, de nem volt nehéz megtanulni. A tanultakból ellenőrzőt is írtunk.

Angolból egy kicsit le vagyunk maradva a másik osztálytól, mert pár óránk elmaradt. Most teljes gőzzel pótoljuk az anyagot.

Informatikából a vezérlőpulttról tanultunk. Nagyon érdekes ez a tantárgy. Az egész osztály egyetért abban, hogy hetente többször is lehetne informatikaóra.

A biológia is az osztály kedvencei közé tartozik. Érdekesek az órák és a tananyag is.

Nemrég feleltünk német nyelvből. Tanultunk egy olvasmányt, és azt olvastuk fel jegyre. Sok ötöst kaptunk.

Földrajzórán a fókhalozatról tanultunk.

Mivel a történelemtanár az osztályfőnökünk, osztályfőnökin a fáraókról olvastunk fel. – **Vastag Nikolett**

Hírrel jelentkezett még: Virág Anna, Vastag Krisztina, Rigó Kitti, Csuvik Sarolta, Hugyik László, Górdán Carmen, Apró Andrea (5. c osztály, Cseh Károly iskola, Ada); Šelemba Aleksandra, Patyi Tímea, Bács Ágnes, Fábiján István, Zetkó Gergő, Szécsényi Kata, Börcsök Mária (5. b osztály, Cseh Károly iskola, Ada).

TESZT ✓

Megtudhatod, ha kitöltöd ezt a tesztet. Végy papírt, ceruzát! Írd fel válaszaid betűjeleit, és nézd meg, melyikből van a legtöbb!

Hogyan vitázol?

1. Anyukád nem enged el egy buliba. Hogy győződ meg?

- a) Kérem, hogy most az egyszer tegyen kivételt.
- b) Sokáig győzködöm, a végén úgyis elenged.
- c) Kiadok, bevágom a szobám ajtaját. Azt gondolom, így is meggondolja magát.

2. A buliban szándékosan neked vágódik egy lány.

- a) Bocsánatot kérek, pedig nem is az én hibám volt.
- b) Megkérem, hogy máskor vigyázzon jobban.
- c) Én is meglököm.

3. A legjobb barátnőd randizik a titkos szerelmeddel.

- a) Szóba se állok vele.
- b) Megkérdezem, mi történt, nem értettem-e félre valamit.
- c) Válasszon: vagy ő, vagy én.

4. A pénztáros kevesebbet ad vissza, mint amit kéne.

- a) Azt gondolom, rosszul számoltam ki.
- b) Barátságosan felhívom a figyelmét a hibára.
- c) Óriási jelenetet rendezek.

Értékelés

Ha legtöbb az a válasz:

Engedékeny vagy. Nem káromkods. Mutasd ki nyugodtan a rosszkedvedet, ezt is el kell fogadnia a környezetednek.

Ha legtöbb a b válasz:

Igazságos vagy a döntést illetően. Elfogadod mások véleményét, de kiállsz a sajátod mellett is. Higgadt vagy a viták közben. Folytatsd ezt a nézőpontot!

Ha legtöbb a c válasz:

Felkapod a vizet, és támadással védekezel. Vegyél nagy levegőt, és hallgasd meg a másik fél véleményét is!

BIZALMAS SOROK

„Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadik osztályos lány vagyok, és nem tudom, mit tegyek, hogy megoldódjon a problémám. Van a szomszédságomban egy fiú, akibe már négy éve szerelmes vagyok. A gondom az, hogy nincs bátorságom megmondani neki, hogy járni szeretnék vele. A fiú 17 éves. Hogyan viszonyuljak hozzá, hogy rádöbbenjen, szeretem. Az is gond, hogy van egy szimpátiája az iskolájából, de nem jár vele. Nagyon szeretném, ha néhány héten belül megtudná, hogy szeretem, és jó lenne, ha járhatnék vele. Kérlek, adj tanácsot, mit tegyek?!

Válasz:

Kedves Amorett!

Sajnos ennyi idő után a fiú biztosan észrevette már, hogy tetszik neked, és ha te is vonzó lennél a számára, már kimutatta volna ezt valamilyen módon. Ha más nem azzal, hogy figyelemmel kísér és szemeztet veled, itt-ott rád mosolyog. Ha meg nem vett észre semmit a rajongásodból, ez sajnos annak a jele, hogy tényleg nem vagy az esete, arról nem is beszélve, hogy van már szimpátiája a vele egykorúak közül. Jó lenne, ha egy kicsit többet lennél a kortársaiddal, azokkal barátkoznál, szórakoznál. Mást nem ajánlhatok, csak hogy foglald le magad, hogy kevesebbet foglalkoztasson a szomszéd fiú. Ha egy idő után továbbra sem tudod elfelejteni, legyél türelmes, kedves, barátságos, mosolygós lány, és bízz abban, hogy előbb-utóbb észreveszi, hogy nagylány lettél. Mindenesetre ne te tegyél ajánlatot neki, nehogy a fordított hatást érj el, mint amit szeretnél volna.

„Kedves Bizalmas!

Tizenkét éves vagyok, és boldogtalan! Megismertem egy fiút (16 éves) és nagyon beleszerettem. Ezt még nem mondtam meg neki, mert nem voltam biztos, hogy én is tetszem-e neki. Mostanában úgy látom, hogy figyel, és hogy tetszem neki, de mindig más lányokkal van, akik nálam csak egy-két évvel idősebbek, de fejlettebbek, mint én. Próbálkoztam már, hogy felfigyeljen rám, de semmi se jött be ezek közül. Félek, hogy mostanában csak játszik velem, és ha a tudtára adom, hogy szeretem, ki fog nevetni. Kérlek, segíts! Mondjam vagy ne mondjam meg neki, hogy mit érzek?

Válasz:

Egy biztos, nagyon jó, hogy nem vallottad be neki, mit érzel iránta. Legyél még egy kicsit türelmes, várj, nyisd ki jól a szemed és a füled, és figyeld továbbra is, mi történik körülötte, és hogyan viszonyul hozzád, amikor a közelében vagy. Ha úgy veszed észre, hogy a fiú kezd érdeklődni irántad, ha oda-oda pillant, keresi a tekinteted, rád mosolyog, köszön, akkor te is tegyed ugyanazt, és ezzel te is jelzed, hogy tetszik neked. Egyszerűen flörtölj vele. Ha beszélni akarsz az érzelmeidről, ne valj neki szerelmet, mond meg neki azt, hogy nagyon tetszik, és szeretnéd közelebből megismerni. Ezzel elkerülöd a nagyobb csalódást, ha nem gondolja komolyan veled kapcsolatosan a dolgot. Mindenesetre ne kerülj az osztálytársaid társaságát. Mindenképpen barátkozz velük, mert lehet, hogy az első komolyabb udvarlód mégis közülük kerül ki. Sosem lehet tudni!

Amorett”

Rózsaszál”

„Szia Bizi!

Van egy gondom! Tizenhárom éves vagyok és nagyon szerelmes egy Tibi nevű fiúba. Remélem ő is szeret engem, mert több mint egy hónapja járunk. Az a gond, hogy kb. 50 kilométer választ el bennünket. Én szeretném legalább hétvégeken látni, de a szülei nem engedik hozzánk, engem meg az anyám nem engednek hozzájuk. Kérlek, adj tanácsot, hogyan találkozhatnánk?!

@”

Válasz:

Kedves Tanácskérő!

Sajnos nincs jó hírem a számodra. Szinte lehetetlen a ti korotokban szülői engedély nélkül ide-oda utazgatni, és már ilyen fiatalon „beköltözni” a szerelmünkhöz. Segíthetne rajtatok egy-két nagyszülő, aki helyben lakna, és időnként ellátogathatnátok hozzájuk, de valószínűleg nincs meg ez a lehetőség sem. Feltételezem, hogy valamelyik nyári tábor hozott össze benneteket, másként nehezen magyarázható meg a szerelmetek és a járásotok. Ha van mind a kettőtöknek számítógépe, internetvonala, akkor már könnyebb tartani a kapcsolatot: telefon, postai levelezés, e-mail, chat, skype és a technika többi öröge segít abban, hogy közvetlenebb legyen a kapcsolatotok, és „szemtől szembe” beszélgethettek, meg láthassátok is egymást. Addig is várjátok a következő szünidőt, közös táborozást, ahol újra együtt lehettek. Továbbra is barátkozzatok a régi társaságotokkal, mert életbevágóan fontos a személyes, emberközeli kapcsolat, ahol láthatjátok, halljátok, megérinthetitek, megszagolhatjátok a másikat, azonnal visszajelzést kaphattok róla. Ez az igazi emberi kapcsolat, és csak így lehet fenntartani mind a barátságot, mind a szerelmet.

„Kedves Bori Mária!

Hetedik osztályos lány vagyok, és szerelmes vagyok egy velem egyidős fiúba. Tudja már, hogy szeretem, de csak barátnak tart továbbra is. Kérem, adjon tanácsot, hogyan hódítsam meg?!!! Fontos! Életbevágó!

Love-Life”

Válasz:

Kedves Love-Life!

Igazán találó a jelíged, hisz ebben a pillanatban a szerelme jelenti számodra a legnagyobb gondot. Egyet tudnod kell, akarhatjuk mi a hódítást, bevethetünk minden eszközt, de mindhiába, ha a másik fél nem hajlik, hogy meg legyen hódítva. Ahhoz, hogy kapcsolat alakuljon ki, kölcsönös vonzalomra van szükség. Úgy látszik a fiú számára te nem vagy eléggé vonzó, de barátnak elfogad. Ő már letisztázta magában, hogy csak barátként jöhetsz számításba. Ezért, ha neked is megfelelsz, barátkozz vele, ne akard minden áron a szerelmét is. Ha túl rámenősen viselkedsz, félsz, hogy barátként is elfordul tőled. Sokszor megtörténik, hogy a barátságon keresztül a felek idővel sokkal jobban megismerik egymást, és megváltozik a benyomásuk a másiktól, más érzelmek is felébrednek bennük, és rájönnek, hogy szerelmespárként is összetartoznak. Ha köztetek nem ez történik majd, az sem baj, mert magadénak tudhatsz egy szép barátságot. És biztos, hogy hamarosan akad majd számodra egy másik fiú, aki még jobban fog tetszeni, és még jobban megdobogtatja a szívedet, reszketeggé teszi a lábaidat, amikor a közelébe kerülsz. És ne feledd, a serdülőkor azért van, hogy minél jobban megismerd önmagad és a másik nemet is, és megtaláld magad a párkapcsolatok világában. Ez csak úgy valósul meg, ha barátkoztok, jártok, szakítotok, újra jártok... Ez jellemzi a tiniket, de néha a felnőttek életét is.

A kávémasina

Volt egyszer egy szegény özvegyasszony, szegény, mint a templom egere. Nem volt neki se háza, se földje, se búzája, csak egy árva fia, aki esztendőik óta idegenben kóborolt. Bizony nehéz sora volt az özvegynek egymagában. Nemhiába sóhajtott fel magában vagy százszor is:

– Bár jönne haza a fiú, és segítene rajtam!

Egyszer aztán, amint éppen elrélvedve ült a rokka mellett, s amint a szálat fonta, fonogatta a gondolatait is, váratlanul kinyílt az ajtó, és belépett a fiú. Jaj, mekkorát sikoltott, hogy ugrott tüstént a nyakába!

– Édes fiam – suttogetta a fülébe –, de jó, hogy újra itt vagy! Tudom én, jobb dolgom lesz ezentúl!

És sírva fakadt keservesen, mert annyit szenvedett szegény.

– Nocsak, no, szülém – csendesítgette a fiú. – Most már minden jóra fordul, ne féljen. Van ám énnekem egy csudamasinám.

Ezzel előkotort a foszlott kabátja zsebéből egy különös kis batyut. Kibontotta, s nem más bújott elő belőle, mint egy ócska kávédaráló. Az volt minden kincse. Le is tette tüstént az asztalra.

– Jaj nekem – hervadt le az özvegy mosolygása –, aztán ez mire jó? Ennél már jobb még az én régi kávémasinám is.

– Várj csak, várj, anyácskám – felelte a fiú –, meglátod tüstént, csinálj csak gyorsan egy csésze kávé, nagyon megéheztem ám az úton!

– No, a kávé még csak megfőzném – mondta az asszony –, de honnan vegyek zsemlet hozzá? Hisz a pék nincs már nyitva.

– Ne törődj vele – legyintett a fiú –, zsemlelőrl majd gondoskodom én.

Az asszony kiment a konyhába, térült-fordult, s rövidesen hozta egy csuporban a kávé.

– Mit gondol, szülém – kérdezte a fiú –, ránk látnak-e vajon az ablakon keresztül?

– Ha a függönyt behúzzuk, bajosan – s ezzel az özvegyasszony az ablakhoz lépett, s készségesen befüggönyözte, mert kíváncsi volt, hogy mit akar a fia.

Az pedig az asztalhoz lépett, megforgatta a kávémasinát, s közben így mormogott:

– Kis darálóm, jól darálj, zsemlet adjál, meg se állj!

Alig ejtette ki az utolsó szót, kicsapódott a daráló ajtócskája, és szép szőke zsemlelék pottyantak ki belőle, sorban egymás után. A fiú számba vette őket, s mikor már megelégette, így szólt:

– Kis darálóm, ne darálj, nyugton állj, és szóra várj!

Akkor az ajtócska újra becsukódott. Az özvegyasszony összecsapta a kezét megdöbbenésében. Jaj, de szerette volna tudni, hogy mindez hogyan történt! De hiába, már titok maradt! Sőt a fia tüstént megfogadtatta vele, hogy soha senkinek ne beszéljen a masináról, másként az elveszti csodás erejét. Megfogadta persze, szívesen megfogadta, bár nehéz az ilyesmi, hiszen átlátta nyomban, hogy a ritka kincs birtokában egyszeriben könnyebb lesz az életük. Attól kezdve csakugyan nem szűkölködtek többé. Dolgozni ugyan dolgoztak továbbra is. Nem vesztették el a józan eszüket, nem pazaroltak, nem dorbézoltak, így aztán arra is tellett, hogy másoknak segítsenek.

Így éltek, éldegéltek zavartalan boldogságban. S így élhettek volna életük végéig, ha történetesen nincs egy gonosz szomszédjuk. Ennek a szomszédnak feltűnt, hogy a két szegény ember jobban öltözködik, mint régen, húst eszik majd mindennap, és a koldusokat se veri el az ajtaja elől. S mivel irigy és kapzsi teremtes volt, nem tudott belenyugodni a dologba, tudni akarta, honnét van ez a jó mód. Addig-addig szaglászott, leskelődött, míg rá nem jött. Az özvegyasszony ugyanis egyszer nem függönyözött be eléggé, amikor a fia a darálót mondókájával munkára szólította. A gonosz szomszéd ott fülelt éppen az ablak alatt. Meghallotta a mondókát, bekukucskált a szobába – elég volt neki egy pillantás, s megértett mindent.

Hej, szörnyen megkívánta azon minutumban a csodás masinát. Eltökölte, hogy megszerzi magának, ha török, ha szakad. Megszerzi, de hogyan? Fogta magát, álnok kedveskedéssel meghívta az özvegyet és a fiát magához, étellel, itallal jól tartotta őket, majd még egy kis bor-kóstolóra lecsalogatta mit sem sejtő vendégeit a pincéjébe. Akkor aztán nagy hirtelen rájuk zárta a vasalt pincekaput. No, dörzsölte a kezét örömeiben, hogy végre megszabadult tőlük. S már ugrott is azon nyomban, berontott a házukba, fogta a darálót, szaladt vele haza, bezárkózott, s kitette az asztal közepére. S mivel gabonakereskedő volt, s leginkább búzára áhítozott, megforgatta a masinát ilyenképpen:

– Kis darálóm, jól darálj, búzát adjál, meg se állj!

A daráló neki is engedelmesskedett. Ajtócskája kipattant, és peregni, peregni kezdtek belőle a szép piros búzaszemek. A kapzsi nézte, nézte a kiáradó búzapatakat, és azt se tudta, hová legyen örömeiben. A szemek pedig döltek, egyre döltek, belepték az asztalt, lefolytak a földre, nem sok időbe tellett, már búzában gázolt a gonosz szomszéd. Nem sejtett akkor ő még semmi rosszat! Csak amikor a búzatenger a szobában már térden felül ért, akkor kezdett aggódni. S most sem jutott más eszébe. Újra és újra elmondta a mondókát, hátha megáll a masina:

– Kis darálóm, jól darálj, búzát adjál, meg se állj!

No, hiszen leshette! A daráló járt, egyre járt, tette a kötelességét, ontotta a búzát, hogy az istenáldás már majd belepte a székét, az asztalt. Most már csakugyan megijedt a gonosz, kapzsi ember. Deréig be volt már temetve, s ő bénult aggyal a versikét hangosan kiáltozta, hátha ab-bahagyja a masina. Majd könyörögni kezdett:

– Elég! Elég! Daráló, daráló, állj már meg!

De hát könyöröghetett, kiáltozhatott, megállíthatatlanul folydogáltak a gabonaszemek. Végül lekapott egy csákányt a kemencéről, hogy szétverje a masinát. De borzalom! A szétvert daráló minden kis darabja új darálóvá változott, és ontotta, ontotta magából a búzát. Elveszett ember volt most már a gonosz szomszéd. A szemek felértek az ablakig, pár pillanat, s már a mestergerendát feszegették. Tán kiáltozott még segítségért, de hiába, senki sem hallotta.

Csak amikor már kapun, padlásablakon hömpölygött, áradt kifelé a búza, akkor vették észre a csodát a szomszédok. Akkor aztán egyszeriben összeszaladt a falu, megnézni, mi történt. Keresték-kutatták a nyitját, még a pincébe is lementek. S ott rábukkantak az özvegyasszonyra meg a fiára. Tüstént kiszabadították őket. A fiúnak elég volt egy pillantás, s azonnal kitalálta a dolgot. Szép csendesesen megszólalt:

– Kis darálóm ne darálj, nyugton állj, és szóra várj!

Erre pár szem búza aláhullott még, s aztán elállt a gabonafolyam. A szomszédok eltakarították a búzát, s holtan húzták ki alóla a kapzsi kereskedőt. „Gonosz ember volt” – mondták, s megnyugodva hazatértek. Csak a fiú szomorkodott még egy darabig, oda lett csodamivelő darálója. Eltűnt, elveszett csodatevő ereje, mert a varázsmondókát idegenek is hallották.

Node azért ő sem búsult sokáig, hiszen a masinával már eddig is annyit szereztek, hogy gondtalanul eléledgelhettek belőle, amíg világ a világ.

A gyorskaja amerikai találmány. A mai fiatalok körében nélkülözhetetlen, az amerikai kölykök szinte mind ezen nőnek fel. De mi történik a testünkkel, ha csak gyorskaját eszünk? A kérdés legelőször egy független filmrendező, Morgan Spurlock fejében fordult meg. Ez az ötlet vezérelte őt, hogy 2004-ben készítsen egy dokumentumfilmet Super Size Me címmel.

Önmagán tesztelt

A filmnek az volt a lényege, hogy Spurlock, aki akkor 32 éves volt, harminc napig csak McDonald's ételt evett. Ezzel válaszolva a kérdésre: mi történik a testünkkel, ha csak

gyorskaját eszünk. A film kedvéért Spurlock McDonald's ételt evett napi háromszor, megevett mindent, ami a menühöz tartozott, ráadásul mindenből extra adagot kért.

Az eredmény

Ez ahhoz vezetett, hogy naponta 5000 kalóriát vitt be a szervezetébe az átlagos 3000 helyett. A 30 nap letelte után Spurlock 11,1 kilót hízott, és testének a zsírtartalma 13%-al növekedett. Emellett depressziótól, letörtségtől, fejfájástól, hangulatváltozásoktól és vesekárosodástól szenvedett. Spurlock úgy tartotta, hogy a letörtség, a depresszió és a fejfájások akkor múlnak el, ha a McDonald's-ban étkezik. Olyan volt, mintha rabjává vált volna az

ételnek. A dokumentumfilm forgatása után Spurlocknak 14 hónapjába tellett, hogy leadja azt a súlytöbbletet, amit a 30 napos filmezés során felszedett.

„Szemét étel”

A gyorskaját az amerikaiak csak junk foodként, azaz szemét ételként emlegetik, amiben igazuk van, hiszen az effajta étel többet árt a testednek, mint használ. Egyáltalán nincs benne természetes anyag, viszont dugig van zsírral, koleszterinnel, és magas a kalóriatartalommal. Ezek nagy mennyiségben mind ártalmasak a szervezetre. A munkája károsítja a létfontosságú szerveket, mint például a vese és a szív.

A következő feladatsor lényege, hogy egyszerre és nagyon hatékonyan mozgattja meg az izmokat, ugyanakkor kevés időt kell rászánnod. Végezd el a következő feladatsort hetente háromszor, nem egymást követő napokon. A feladatokat próbáld párosával csinálni, de ha elszánt vagy, elvégezheted mindet egyben is.

1. Terpeszben

Egyenes derékkal állj terpeszállásba. A mellkas előtt nyomd össze a tenyeredet, miközben a törzsedd – egyenes derékkal – leereszkedsz a térded felé. Soha ne ereszkedj térdmagasságig: a feladat akkor a leghatékonyabb, ha félúton megállsz. Tartsd így magad három másodpercig, majd ismételd a gyakorlatot tízszer.

2. Hárompontos híd

Kezdd a feladatot sima fekvőtámaszpozícióból, lábfejek terpeszben. Emeld a jobb karodat vállmagasságig magad elé, vidd oldalra, majd megint előre. Cseréld meg a karokat, majd ismételd a feladatot még ötször.

Nyolc formába lendítő gyakorlat

3. Karemelés támadóállásból

Állj egyenesen egy-egy súlyzóval a kezeden, emeld a karjaidat a füled mellé. Lépj ki támadóállásba, és emeld a súlyzókat a fejed fölé. Lépj vissza, és engedd vissza a karodat is. Ismételd a gyakorlatot tizenkétszer egymás után. Végezd el a feladatot a másik lábadra is.

4. Oldalsó karemelés támadóállásból

Az alaphelyzet ugyanaz, mint az előző feladatnál, csak oldalsó karemelésből indulsz ki. Lépj támadóállásba, és lendítsd a karodat a fejed fölé. Ismételd meg a gyakorlatot 12-szer, majd végezd el másik lábra is.

5. Karemelés előrehajlással

Állj kisterpeszállásba (csípőszélességben) súlyzókkal a kezeden. Hajolj annyira előre, hogy a törzsöd majdnem párhuzamos legyen a talajjal. Engedd le a karokat magad elé, tenyérrel befelé. Engedd vissza a karodat, majd ismételd a gyakorlatot tizenkétszer.

6. Karhúzás előrehajlással

Hajolj előre, mint az előbb, és engedd le a karjaidat magad elé. A tenyerek befelé fordulnak. Húzd fel a súlyzókat a melledhez, majd engedd őket vissza. Ismételd a feladatot tizenkétszer egymás után.

7. Húzódkodás

Feküdj a hátadra, nyújtsd a lábaidat az ég felé. Próbáld elérni a lábfejedet: emeld a fejedet és a válladat, nyújtózkodj felfelé. Fontos, hogy közben ne emelkedjen meg a medencéd. Nyújtózkodj 15 másodpercig.

8. Félbicikli-pozíció

Feküdj a hátadra, kezeidet tedd a nyakad mögé, a könyök nézzen előre. Húzd a jobb térdedet a mellkashoz, miközben a bal lábadat tíz centire felemeled. Emeled a válladat és a fejedet a behúzott térded felé. Váltás lábat, de közben figyelj arra is, hogy ne csavarodjon ki a tested. Mindkét lábra végezd el a gyakorlatot tízszer.

Tornáztasd az elmédet is!

Lehet, hogy orvosi szempontból az agy nem számít izomnak, mindazonáltal erősíthető. Az agytorna edzi a szellemet: új agysejteket persze nem növeszt, de új szinapszt – vagyis az agysejteket összekötő „huzalrendszert” – igen. Egy-két-há...! Indul a szürkeállomány dúsítása!

Óracsere

Vedd le a karórát a csuklódról, és hordd egy darabig a másikon. Egy ilyen apró változtatástól megélednél az agyműködés.

Felfedezőút

Rögzelted közelítsd meg a sulidat más-más útvonalon. Aki nem rutinból sétál, an-

nak az agya automata üzemmódból átkapcsol a gondolkodásra.

Vacsorázz bátran!

Ne sokat, hanem jól! Hétvégén ne ugyanazt a kisvendéglőt nyúdd a barátaidal. Válassz találmányra a telefonkönyvből egy izgalmas nevű éttermet. A szokatlan környezetnél és az új ízeknél az orvos sem írhat fel jobb észserkentőt!

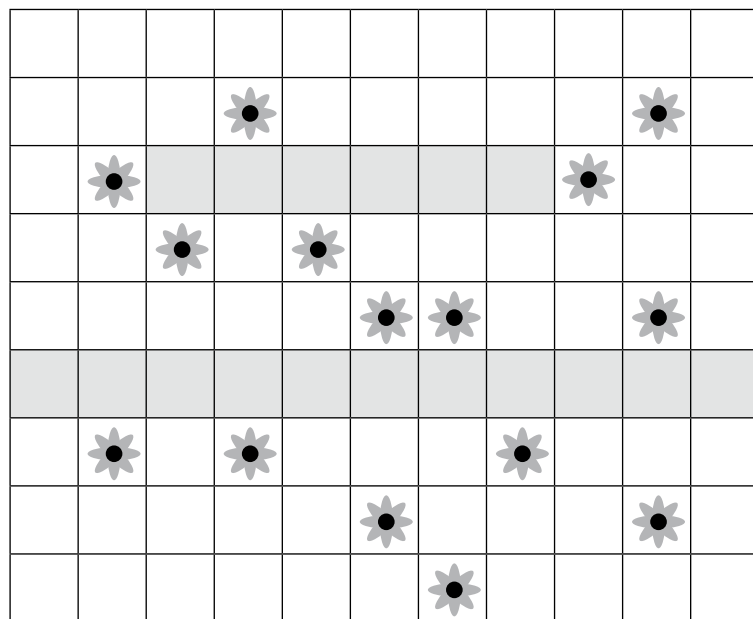
Csökkentsd a telefonszámlád!

Mostanáig órákat járatad a szádat, és egy egész vagyont fizettél ki telefonszámlára, igaz? Hát ennek vége! Írj a barátaidnak részletes és szemléletes beszámolókat

e-mailben. A gondolatok rendszerezése és formába öntése körülbelül annyit jelent az agynak, mint a testnek egy kiadós kocogás.

Ezekkel a trükkökkel észrevétlenül megnövelheted az agyad kapacitását, ami segítségére lesz a napi rutindolgok megjegyezésében, vagy a tanulnivalók elsajátításában!

Berakós rejtvény

– Szeretni kell az állatokat, mert ők is Isten teremtményei – magyarázza a tisztelendő bácsi a gyerekeknek.

– Neked melyik a kedvenc állatod Tibike?

– ...

A válasz a rejtvényben lesz, ha berakod a szavakat, betűhalmazokat.

Kétbetűsek: AS, CI, IM, IO, KO, LC, OB, OV, TC, ZE, YO.

Hárombetűsek: AVE, KOR, LEN, ONK, SÍR, SOS, SZO.

Négybetűsek: ESET, GYEP, TOMO.

Ötbetűsek: ALSÓS, LOTTÓ, NÍVEA, NYOLC, VITTE.

Hatbetűsek: ALANYI, ÓBECSE, PONTOS, TORKOS.

Kilencbetűsek: BARANGOLÓ, NEMSZERET.

Tizenegy betűs: BOLDOGTALAN.

Betűrejtvények

1
E É

2
Ó F A
H GY

3
Ú Á
F F

4
U
T

Skandináv rejtvény (35.)

127 éve született a Nyugat szerkesztője. Rejtvényünkben a nevét és két művének címét rejtettük el. Ezeket kell megtalálnotok.

SPANYOLFAL	ESZEMCSERE	SÜTEMÉNY-FAJTA	FÜVŐS HANGSZER	GŐZÖL	NYUGAT	
BELGIUM	ÜNNEPÉLYES RUHA	KATONAI KÜRTJEL	ÉJFÉL ELŐTT	HIDROGÉN	TALÁL	
MEGLELI	BÁRKI	NŐI NÉV FORDÍTVA ÁRVÍZ	-RA, ...	BA...	TIBET ELEJE IGEN ANGOLUL	CSUPASSZÁ TESZ VALAMIT
GAUSS	6	AUSZTRIA	SZEDI A LÁBÁT	FÉL ERDŐ ARANY BETŰI		
CSAPADÉK	GRAMM	SUGÁR	ZEKE EGYNEMŰI	SPULNI A DINNYÉN VÁGJUK		
A MÓLY SZOKTA RÁGNI ÁTFOG	LY	NUMERO	ZÉRÓ	OROSZ FOLYÓ	50	505
	51	INDULATSZÓ	RÁDIUS	ÉSZAK	JÓSZÍVŰ TESZI FÉL ÖT	
	SEREG	FRANCIA-ORSZÁG	NORD	KÉN		EZ
	L				NY	

Anagramma

Az ábra melletti szavakból képezz új értelmes szavakat úgy, hogy a kiemelt oszlopban a Magyar Nemzeti Múzeum alapítójának neve alakuljon ki.

NY				

EGRES
GÁZOL
TÉLEN
KACSO
HÁROM
MÉTER
KANYAR
RÉGIT

Szóbetoldó

		K				R		
	K	I				D	Ó	
R	Á	T				D	Ó	S
	E	L				D	Ó	
		CS				T		

Keress olyan szót, egyetlen egyet, amely minden sorral értelmes szót alkot.

Szókihúzó

A	Ű	F	G	E	SZ	L
N	S	R	Z	Á	I	V
É	A	Z	Ó	L	S	I
B	Z	I	I	Z	A	O
R	O	O	L	LY	S	L
E	M	R	Á	Á	S	A
V	Z	ZS	É	P	D	✿

DÁLIA RÓZSA VIOLA ZSÁLYA
LILIOM SZEGFŰ VERBÉNA

Az ábrában hét virágnevet találsz, húzd ki őket, majd olvasd össze a kimaradt betűket, megkapod a nyolcadik virág nevét.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Játék a szavakkal

T		

Ú		

AGY, AMI,
ÉGŐ, FÁJ,
HÍD, KÉS,
KIN, LEÓ,
ÖLÖ, RÁG,
TÖR, ÚTI.

	G	

		I

A fenti szavakat csak vízszintesen írhatod be a négyzetekbe. Csak arra vigyázz, hogy függőlegesen is értelmes szavakat kapj.

Párosító rejtvény

- BÉKAPORONTY..... a) BOCS
- HÍM BIRKA b) KANDÚR
- HÍM KECSKE..... c) BIKÁ
- HÍM MARHA..... d) KOS
- MEDVE KICSINYE e) MALAC
- SERTÉS KICSINYE f) EBIHAL
- HÍM MACSKA..... g) BAK

A 34. szám megfejtései

Keresztrejtvény

– Hat nap alatt, mert akkor még nem volt öt napos a munkahét.

Betűrejtvények

1. elemem, 2. mindegy, 3. kétszeresen, 4. együtttható

Szókihúzó

szájharmonika

Keresztzavak

Vízszintesen: szimbiózis; Száva, Dráva; vándorbot

Függőlegesen: szabadidő, dáródózik, megorrolt

Szóbetoldó

epe

Betűpótlás

krémes

Betűrejtvények

1. péntek, 2. hétfő, 3. szerda, 4. kedd

A 33. skandináv rejtvény megfejtése:

NAGY ABONYI MELINDA, GALAMBOK RÖPPENNEK FEL

Könyvjutalmat kap

Kovács Róbert, Kispiac

A fekete lovag

Hunyadi József regényéből
írta és rajzolta Fazekas Attila

67

Küsgergő arra eszmél, hogy Golubán tartja a fejét.

No hála istennek, már azt hittem, odavagy. Miért kezdted ki ezzel az úri zsvánnal? Te csak azzal törődj, hogy János úrnak te légy a legjobb apródja!

Addig ez a bitang rugdoshat, megsebezhet?

Küsgergő előtt
elsötétül a világ.

68

Ezzel a fickóval vívni többé nem fogok!...

Azzal Malakiás
kíséretében visszatér
a várba.

69

Hát meglehet, de igyekezz fölébe kerülni, János úrnál lehet. Őnagysága csak azt nézi ki miféle ember, mennyi kurázszi szorult belé.

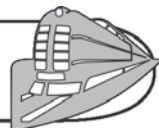
Küsgergő megfogadja Golubán tanácsát. Egy álló esztendeig tűrte a főapród minden pokoli szeszélyét.

70

Bunkóparaszt! A másik kupát kértem! Békaügetésben mész érte!

Folytatjuk

Emerita Augusta

A Portugáliával határos Extremadurában fekvő mai Mérida helyén az egykori Emerita Augustát i. e. 25-ben alapította Augustus császár, majd a hatalmas Lusitania tartomány fővárosává tette. A település gyors fejlődésnek indult, az i. sz. 4. század elejére Diocletianus közigazgatási reformjainak köszönhetően a birodalom tizedik legfontosabb városává vált.

Az eredetileg háborús veteránok számára létrehozott város a római Hispánia legszebb építészeti emlékeit őrizte meg. Az i. e. 16 körül Marcus Agrippa konzul és tribun parancsára létrehozott színház mintegy 5500 néző befogadására volt alkalmas. I. sz. 135-ben Hadrianus építtette újjá a birodalom nyugati tartományaira jellemző stílusban. Színpadának hátterében kétszintes, kapukkal áttört homlokzatot idéző fal áll, melyet erezett korinthuszi márványoszlopok díszítenek. Ma is minden nyáron tartanak itt előadásokat.

A színház közelében fekszik az i. e. 8-ban megnyitott, 125×102 méteres amfiteátrum. Lelátóin egyszerre 14 000 ember foglalhatott helyet, a viadalokhoz használt eszközöket és vadállatokat az aréna alatt húzódó folyosórendszerben őrizték a játékok kezdetéig.

Emerita Augusta és Baetica tartomány összekapcsolására még Augustus idejében hidat emeltek a Guadiana folyón, melyet a rómaiak és a vizigótok több ízben felújítottak. A ma is látható, 792 méter hosszú szakasz zömök pilléreit 64 nyílás tagolja.

A város vízellátását két aquaeductus biztosította. A 827 méter hosszúságban fennmaradt Acueducto de los Milagros (Csodák Vízvezetéke) 25 méter magasan ível át az Albarregas folyó völgyét. Boltíveinek bámu-

Merida Színház

latos szerkezete mintául szolgált I. Abdar-Rahmán építészeinek a córdobai mecset megalkotásakor. Az egykor 5 km hosszú San Lorenzo-vízvezeték a máig jó állapotban lévő Cornalvo-tározóból szállította a vizet a városba.

Traianus 14 méterre magasodó, dupla ívű diadalkapuját valaha márvány borította. Talán a Forum díszbejáratául szolgált, de az sincs zárva, hogy a szomszédos, szinte sértetlenül fennmaradt Diana-szentélyhez tartozott. Az mindenesetre nagyon valószínű, hogy építéséhez Traianusnak semmi köze nem volt.

A kereszténység elterjedésével a város hamarosan püspöki székhellyé vált. A Diocletianus uralkodásának idején megégetett Szent Eulália mártírságának színhelyén, a római városfalakon kívül, a 17. században emelték a város egyik legszebb kápolnáját. Az egykori Mars-szentély alapjaira épült kis templom faragott kövein még látszanak a római feliratok elmosódott betűi.

A Római Birodalom bukása után Méridát barbár törzsek fosztogatták, majd 457-ben Eurik nyugati gót király kezére került. 718-ban a félszigetet előző arabok foglalták el a várost, végül 1228-ban León királya, IX. Alfonz hódította vissza a keresztény Hispánia számára.

Mérida várkastélya, az Alcazaba a fent említett összes korszak nyomát magán viseli. Jelenlegi formáját a 9. század derekán, tehát a muzulmán fennhatóság idején nyerte el, de egyes bizánci jegyek (frízek és lépcsők) arra utalnak, hogy alapjait még a vizigótok tették le. Tíz méter magas, maszszív falai 538 méter kerületű, négyszögletes belső teret fognak közre. Lőrészekkel díszített védőbástyája a Guadiana folyót átívelő hidat vigyázza. A vár udvarán mozaikkal ékesített római ciszternát tártak fel. A monumentális citadellát a kasztíliai királyok a 13. századtól kezdve további kisebb átalakításokkal gazdagították.

Diadalkapu

Aqueducto de los Milagros

Eladó a Darth Vader-jelmez

A Star Wars gyűjtők minden bizonnyal, hamarosan ellepik a londoni Christie's aukciósházat, ugyanis árverésre kerül Darth Vader eredeti jelmeze. A filmtörténelem egyik legsikeresebb filmjeként tartják számon a Star Wars-t, amelyből hat rész készült, de a sok főszereplő közül a legnépszerűbb egyértelműen a gonosz főhős, a karakteres Darth Vader lett. A kalapács alá kerülő csomag tartalmazza a maszkot, a sisakot és a páncélt, tehát igazi csemege lehet a győztes licitáló számára, akinek mélyen a zsebébe kell nyúlnia, ha szeretné magáénak mondani a nem hétköznapi jelmezt. A hírek szerint a kikiáltási ár 365 ezer dollár, a bevételt pedig az egyik brit rákkutató alapítvány kapja.

Katy Perry esete a pókkal

Minden tökéletesen meg volt szervezve Katy Perry és Russell Brand indiai esküvőjére, de a pár mégis rossz szájjal utazhatott haza, mert nem úgy sült el a dolog, ahogyan várták. Az eseményt már hónapok óta tervezték. Sőt egy hónapig nem nagyon találkoztak, hogy jobban sóvárogjanak egymás közelségére. A ceremónia rendben lezajlott, végre egymáséi lehettek volna, csakhogy Katy lábát megcsípte egy pók. Ez magában nem tántorította volna el a párt a nászéjszákától, de az már igen, hogy a sztár kiütéseket kapott, és olyan orvosságokat írtak fel neki, amelyektől teljesen kába és levert lett. Miután alig bírt mozogni, a nagy hancúrozás elmaradt, de azóta már bizonyára bepótolták.

Jacko forever!

Állítólag még kb. háromszáz, soha nem hallott Michael Jackson-dal lapul különböző számítógépeken, dobozokban és kazettákon. A This is it volt az első, amelyet a tavaly elhunyt popkirály halála után nyilvánosságra hoztak, a szám köré pedig szinte egész filmet kreáltak. Azóta is számtalan zeneszerző és szövegíró jelentkezik, és sajátjának követeli a szerzeményt. Az újabb dobás, az Opis None című dal, amelyet a Jacko édesanyja hozott nyilvánosságra. Az Opis None-ről többen is azt állítják, hogy száz százalékban eredeti felvétel.

Miley csábítót játszik

Miley Cyrus mostanában nem saját dalát és klipjét reklámozza, hanem a még ismeretlen Rock Mafia The Big Bang című számához forgatott videóban serénykedik. Ráadásul egy szexis csábítót alakít, akinek sikerül elcsavarni egy helyes fiú fejét. Miley Cyrus legutóbbi saját klipje nem sokáig tartotta magát a toplistákon, mondhatni csúnyán befürdött vele. A Rock Mafiával már dolgozott új albuma dalain, ekkor jött az ötlet, hogy ő játssza majd a női főszerepet első klipjükben. A The Big Bang című dal videójában Miley Kevin Zegerst csábítja el. A fiú egyébként szerepelt már a Gossip Girl sorozatban, a Halálos kitérőben és a Transamerica című filmekben is. A klipben Miley és Kevin egy szerelmespárt alakít, de sok furcsa dolog hátráltatja szerelmüket. Többek között az a végzetes baleset is, amiben a Miley által vezetett kocsí szétrocsolódik, a lány pedig felszívódik az autóból.

Elkel a hisztis szépség

Naomi Campbell nemcsak szépségéről, hanem dühkitöréseiről és hisztijeiről is híres. Most azonban úgy tűnik, hogy a fekete párducnak becézett modell megszeli. Talán még dorombolni is elkezd, hiszen vőlegénye egy orosz milliárdos, Vladislav Doronin, akinek persze nem ez lesz az első házassága. Sőt a sztáralúrról hírhedt szépség a sajtón keresztül vitakozott is jegyese korábbi feleségével. Nemrég olyan híresztelések láttak napvilágot, melyek szerint Naomi és kedvese Velelencében mondja ki a boldogító igent. Az újabb hírek azonban arról szólnak, hogy egy, a fáraók korából származó egyiptomi templomban fognak megesküdni, és egy Nílusra néző luxus-hotelben töltik a nászéjszakájukat. A világhírű modell állítólag egy luxusvillát kap nászajándékba a vastag pénztárcájú szíve választottjától.

Hencegő rapsztár

Az internetes Twitter oldalon 50 Cent büszkén mutogatja a dollárkötegeit. A rapper pénzzel játszadozik, és ezt fotókon is megörökítette. Az ismert amerikai rapperek általában nagyon gazdagok, ráadásul ezt a tényt szeretik bizonygatni is a közvélemény előtt. Kanye West például gyémánt fogsort csináltatott magának, 50 Cent pedig félmillió dollárral játszadozott egy asztalon, miközben lefotóztatta a műsort. A rapper viccesen építgette fel a pénzhalomból azt a házat, amit most tervez, majd úgy tett, mintha pénzt enne, miközben ezt írta le: „Minél többet eszem, annál éhesebb vagyok.” A produkció nem minden rajongójának nyerte el a tetszését, egyesek el is fordultak tőle.

Szavalóverseny a tolerancia napja alkalmából

Az óbecszei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör és a Népkönyvtár az idén is megszervezte a tolerancia napjának megünneplését, amely keretein belül szavalóversenyt rendezett az általános iskolások részére.

A magyar anyanyelvű tanulók szerb nyelven, míg a szerb anyanyelvű gyerekek magyarul szavaltak.

Elsőként Nagy Klára köszöntötte az egybegyűlteket, s szólt a tolerancia napjáról:

– November 16-án ünnepeljük a tolerancia napját. Itt, Óbecsén, a mi többnemzetiségű közösségünkben ennek a dátumnak a megünneplése óriási jelentőséggel bír. Idei programunk mottója: A többnemzetiségű barátság drága kincs. Célunk, hogy megmutassuk országszerte a különböző kultúrák és nemzeti hagyományok együttélésének előnyeit, hogy nemcsak toleráljuk, hanem el is fogadjuk a sokszínűséget, támogatjuk a másikat, tiszteljük egymás kultúráját, hagyományait.

Ezután kezdődött a szavalóverseny, hallhattuk: Zelk Zoltán, Weöres Sándor, Kovács Barbara, Fehér Ferenc, Kertész Erika, Szabó Lőrinc, Nagy László, valamint Desanka Maksimović, Miloš Crnjanski, Miroslav Antić, Brana Crničević... verseit.

Mint minden verseny, ez is eredményhirdetéssel végződött. Šijačić Elizabeta, Radojević Magdolna, Mitić Tatjana, Toll Irén, Nagy Ildikó és a sorok írója a következő döntést hozta:

Alsósok:

1. Gucunski Goran (3. osztály)
2. Velemirov Korina (3. osztály)
3. Pejić Martin (3. osztály)
1. Potrebić Tina (3. osztály)
2. Mandić Aleksandra (4. osztály)
3. Mrđanov Milica (1. osztály)

Felsősök:

1. Kovács Boglárka (8. osztály)
1. Varnyú Adél (5. osztály)
2. Csúzdi Noémi (8. osztály)
1. Čiplić Ivan (8. osztály)
2. Popov Dragica (6. osztály)
3. Vajagić Tamara (7. osztály)

Minden résztvevő díszoklevelet kapott, a győztesek pedig könyvtartalomban részesültek, melyet a polgármester, Knézi Péter adott át.

November 16-án Potrebić Tina és Varnyú Adél utazik a polgármesterrel Topolyára, a központi ünnepségre.

A kultúrkör tolerancianapi műsorán Popov Dragica és Kovács Boglárka lép fel.

Gratulálunk a győzteseknek!

Koncz Erzsébet

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásügyi,
Téjékoztatási, valamint
Kisebbségi Titkársága

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

Szerbiai Művelődési
Minisztérium

A határon túl élő magyarok
megsegítéséért

Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása

(024) 555-765 Karadjordje Uti 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs

Jó Pajtás

Vajdasági magyar gyermeklap

■ YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
 ■ Kiadja a Magyar Szó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Megbízott igazgató: **Bordás Győző** ■ Főszerkesztő: **Pressburger Csaba** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
 ■ Tördelés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■
 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
 ■ Dinárfolyószámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
 ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
 ■ Készült a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
 ■ Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerek@jopajtas.info ■